Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA

Številka 51/52 – Leto XVI – 24. december 1977

DAN JLA

Tradicionalno proslavljanje 22. decembra – dneva jugoslovanske ljudske armade poteka letos v znamenju dvojnih jubilejev tovariša Tita in priprav na 11. kongres Zveze komunistov Jugoslavije. S ponosom lahko zapišemo, da je program proslav v vseh porah našega življenja, od osnovnih organizacij združenega dela, prek šolskih ustanov in vse do najmanjše enote Jugoslovanske ljudske armade odrazil našo enotnost in poudaril visoko stopnjo obrambne pripravljenosti, zato lahko upravičeno trdimo, da je proslavljanje Dneva JLA preraslo v vsejugoslovanski praznik. 22. december je postal torej pomemben družbeno-politični dogodek v sleherni organizacijski pori naše družbene samoupravne skupnosti.

Minilo je 36 let po Titovem sklepu in ukazu o ustanovitvi Prve proletarske udarne brigade v zgodovinskem Rudu, mestecu, ki je v decembrskih dneh leta 1941 prišlo v jugoslovansko zgodovino. Ne bo odveč, če se spomnimo, da je takrat štela ta brigada natanko 1.199 borcev, ne bo pa tudi odveč, če se spomnimo, da je legendarna brigada dala 83 narodnih herojev, v štiriletnem osvobodilnem boju pa je na bojiščih v vsej deželi padlo več kot 7.000 žrtev, borcev te brigade za svobodo.

36 let je torej stara naša Jugoslovanska ljudska armada, smelo pa lahko zapišemo tudi to, da praznuje isto starost tudi vseljudski odpor, ki izvira iz narodnoosvobodilne vojne. Prav v njem se je praktično potrdil, po vojni pa nenehno izpolnjeval tako na osnovi izkušenj iz revolucije, kot tudi izkušenj narodnoosvobodilnih vojn v svetu, ki so le še bolj podkrepile pravilnost naše usmeritve varovanja svobode, neodvisnosti, ustavne ureditve, ozemeljske celovitosti in ne nazadnje neuvrščenosti.

Številni dosežki pri večanju obrambnih sposobnosti jugoslovanske ljudske armade, s tem pa vseh narodov in narodnosti Jugoslavije, kažejo na pravilno usmeritev procesa podružbljanja vseljudske obrambe in varovanja revolucionarnih tradicij naših narodov, eden od najbolj bistvenih pogojev za to pa je prav povezovanje naše armade z ljudstvom. Maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je prav zato lahko ob lanskem praznovanju dneva JLA s ponosom poudaril, da na svetu ni armade, ki bi bila tako tesno povezana z ljudstvom. In prav k velikemu ugledu naše države v svetu je v veliki meri pripomogla naša armada, kot dejavnik osvoboditve in povojne socialistične graditve in samo z združenimi in skupnimi silami lahko naši narodi in narodnosti zagotovijo svoj obstanek ter neodvisen družbeni, ekonomski in kulturni napredek.

Lado Drobež

Velik prispevek Iskre našim oboroženim silam

Verjetno ni Iskraša, ki ne bi vedel, da je Iskra naslednica partizanskih delavnic s konspirativno oznako 99 b v Starih žagah na Dolenjskem. S ponosom torej lahko opozorimo na velik prispevek partizanskih tehnikov, poznejših Iskrašev, pri opremljanju narodnoosvobodilne vojske, že takrat, v tistih težkih časih pa so ti ljudje tudi zasejali seme, iz katerega je vznikla Iskra.

In to tradicionalno povezanost z oboroženimi silami nadaljuje Iskra tudi v sedanjem, mirnem času, ko s svojimi najsodobnejšimi izdelki opremlja enote JLA ter tako krepi bojno pripravljenost narodov in narodnosti socialistične Jugoslavije.

Sodelovanje med Iskro in JLA raste iz leta v leto. Številni sestavni deli, ki jih vgrajujemo v naše naprave, ali ča jih druge organizacije potrebujejo za sestavne dele, nosijo Iskrino zvezdo. Prav tako je naš emblem na številnih zahtevnih napravah, kot so na primer radiorelejni aparati, telegrafsko-telefonski multipleksi, različne naprave z laserji itd.

Znano je, da elektronska oprema vse bolj prodira v različne obrambne sisteme – od osebne oborožitve pa do oborožitve letal, podmornic, itd. Odraz tega je tudi to, da se Iskra obsežno vključuje v nove sisteme, ki jih pripravlja jugoslovanska ljudska armada na različnih področjih – posodobitve oklepnih enot, sredstev za protioklepni boj, sredstev za protiletalski boj itn.

Pri tem pa se Iskra dobro zaveda, da lahko le enotna jugoslovanska elektronska industrija omogoči oboroženim silam najsodobnejše naprave. Odraz tega so Iskrina prizadevanja za navezavo mnogo bolj tesnih stikov z drugimi organizacijami združenega dela elektrokovinske in elektronske industrije Jugoslavije, s tem pa tudi prizadevanja za delitev dela.

O sami Iskrini tako imenovani vojni industriji lahko neskromno zapišemo tudi to, da vse več naprav prodamo v tujino, predvsem neuvrščenim prijateljskim državam. Pri tem smo dosegli že novo, višjo kakovost sodelovanja z uresničevanjem projektov za formiranje vojne elektronske industrije v nekaterih neuvrščenih državah.

Lado Drobež

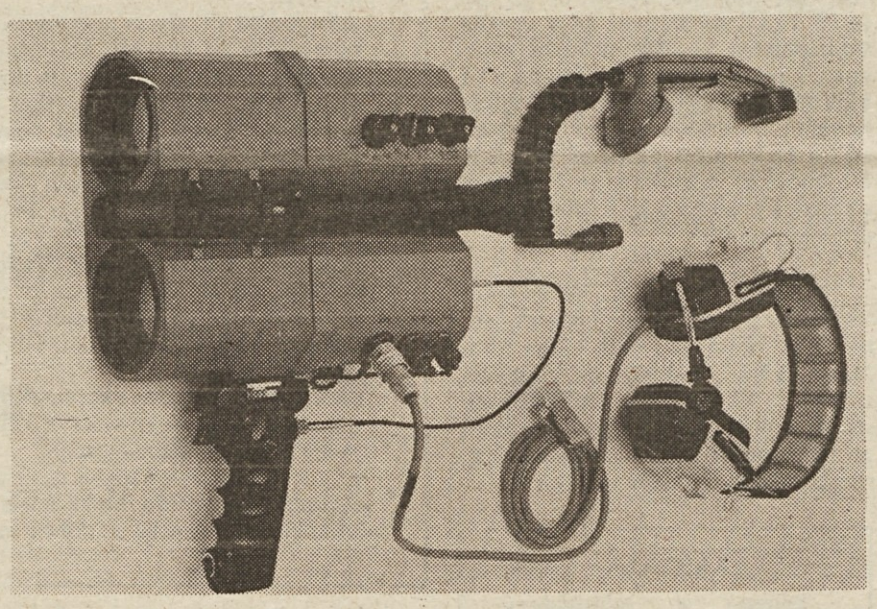

Laserska naprava RLK - 1.

Obisk kitajske državne delegacije

Minuli teden je bila na obisku v Jugoslaviji kitajska državna delegacija. V našo državo je prišla na povabilo jugoslovanske komisije za sodelovanje z UNESCO-m, poleg Beograda in še nekaterih drugih mest pa je obiskala tudi Ljubljano.

Ugledni gostje so obisk v Ljubljani izkoristili tudi za pogovore z vodilnimi predstavniki Iskre o naši informacijski dokumentacijski (INDOK) službi ter o njenem računalniškem sistemu za obdelavo dokumentiranih podatkov vrste SAIDC–2.

Pogovorov so se s strani kitajske državne delegacije udeležili vodja delegacije in direktor kitajskega inštituta za znanstvene in tehnične informacije Nich Chun Jung s sodelavci, z Iskrine strani pa direktor področja za inovacije Miloš Kobe, vodja INDOK službe Vera Levovnik in Stane Jenko.

Direktor Kobe je uvodoma seznanil goste z dejavnostjo Iskre, pri čemer je dal poudarek našim novim področjem, zlasti razvoju računalništva, s konkretnimi Iskrinimi akcijami pri uvajanju računalništva v Iskri pa je podrobno spregovoril ing. Jenko.

Kitajsko državno delegacijo je med drugim zanimalo tudi to, kako v Iskri izdelujemo lastno bazo podatkov SAIDC-el, zanimali pa so se tudi za nabavljene baze podatkov, predvsem INSPEK. Beseda je nanesla še na podatkovno strukturo INSPEK ter na načine in oblikovanje vprašanj oz. SDI profilov v našem sistemu iskanja in zbiranja informacij.

Kitajsko državno delegacijo je na pogovorih z Iskrinimi strokovnjaki spremljal član Zveznega zavoda za mednarodno tehnično sodelovanje ZAMTES in član jugoslovanske komisije za sodelovanje z UNESCO tov. Kuštrin.

LD

Ob 22. decembru – dnevu Jugoslovanske ljudske armade, naše iskrene čestitke vsem pripadnikom oboroženih sil!

Zakaj tolikšne razlike?

V Iskrinih kolektivih je bilo v zadnjem času precej razprav v zvezi z različnimi prejemki iz naslova materialnih stroškov, katero je posredovalo dnevno časopisje in iz katerega je razvidno dokaj različno vrednotenje teh nadomestil po poedinih republikah SFRJ.

Ti podatki niso bili posredovani na pamet, kajti o njih je razpravljal Odbor za gospodarstvo in finance ter republiški izvršni svet.

Ugotovljena je bila razlika v zneskih: dnevnic, terenskih dodatkov, regresov za letni dopust, regresov za družbeno prehrano med delom, nadomestilo za bolezen itd.

Naj navedeno nekaj primerov teh razlik:

Regres za letni dopust

Slovenija	1100 do 1400 din
Hrvaška	2258 din
BiH	1911 din
Črna gora	1800 din
Makedonija	862 do 1724 din
Ožja Srbija	1962 din
Kosovo	1739 din

Regres za prehrano med delom

Slovenija	285 din
Hrvaška	366 din
BiH	382 din
Črna gora	300 din
Ožja Srbija	490 din
Kosovo	348 din

Poleg tega pa ocenjujemo, da je nesocialno in nehumano, da se nadomestilo za bolezen določa po povprečju osebnih dohodkov iz prejšnjega leta v SR Sloveniji in ne po povprečju zadnjih treh mesecev, kot to delajo po ostalih republikah.

Pri tem velja opozoriti, da se ta nadomestila formirajo v gospodarskih organizacijah po ekonomskih kazalnikih, v družbenih službah pa vse te možnosti izkoristijo do maksimalnih mer.

Zaradi takega stanja so delegati slovenske delegacije Zveznega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva SFRJ na zadnji seji, dne 15.12. 1977 v Beogradu zahtevali od pristojnih organov, da se ta nadomestila poenotijo za celotno SFRJ.

Kot dokaz, da je temu le tako, priča tudi dejstvo, da smo ob letošnjem I. dnevu kovinarjev Jugoslavije na Konferenci 10. oktobra v Zagrebu delegati raznih republik prebivali v istem hotelu z različnimi dnevnicami.

Pri vseh teh razlikah pa velja opozoriti še na to, da one niso upravičene, ker tudi niso rezultat večje produktivnosti ali boljših poslovnih rezultatov poedinih panog gospodarstva ali regionalnih področij.

Jože Čebela

Veliko zadovoljstva in uspehov v novem letu 1978!

ČLOVEK, ZNANJE, TEHNIKA, PRODUKTIVNOST

Univerze, občine, republika

5. Na ravni univerze, občine, republike bodo uresničevali tisti del akcije, katerega naloga je ustvarjanje razmer za stalno rast produktivnosti dela, kar največje uporabljanje tehničnih odkritij in tehnoloških sistemov ter znanstvenih dognanj in trajanje organizacije znanstveno-raziskovalnega dela in razvojnih zmogljivosti v združenem delu.

V tej zvezi bi bile naloge univerze naslednje:

– nenehna skrb, da bosta delo in znanstveno-raziskovalna metoda v tem delu v središču pozornosti učnih načrtov in dela s študenti;

– da se kar najbolj izvajajo načela reforme univerzitetnega študija ob prizadevanjih, da se pri tem že med študijem kar najbolj razvijajo nagnjenja slehernega študenta;

– da se skrajša študijski rok s pomočjo sodobnejših načel univerzitetnega študija; zato sta odgovorna študent in študentska mladinska organizacija;

– da se v največji možni meri angažirajo vsi dejavniki na univerzi, študentje, delovni ljudje in profesorji pri reformi univerzitetnega študija in njegovega povezovanja s prakso, samoupravljanjem in proizvodnjo;

– večje in tesnejše povezovanje študija s prakso, posebno pa znanstvenih institucij in kateder;

– večja skrb za študijsko prakso študentov, ki so jo doslej tako fakultete kakor tudi delovne organizacije jemale kot „nujno zlo", ne pa kot enega glavnih členov v študiju in stiku študentov z njihovim bodočim delom in poklicem itd.

Da bi študenti, profesorji in družbenopolitične organizacije na univerzah in visokih šolah uresničili te naloge, je potrebno, da glede načina in oblike delovanja uporabljajo oblike, ki jih navajamo pod prvo in drugo alineo, kar pa zadeva informiranje delovnih ljudi in študentov, je treba kar najbolj angažirati študentovski tisk in radio.

Občine – kot družbenopolitične skupnosti naj bi ob teh akcijah dobile kar največji pregled nad produktivnostjo dela na svojem območju, pa tudi vpogled v proizvajalna sredstva, organizacijo dela, nagrajevanje po delu, kadrovsko bazo in politiko ter integracijske procese.

Na podlagi teh pregledov in vpogledov bi kazalo po načelu delegatskega dogovarjanja in odločanja organizirati:

– sejo vseh zborov občinske skupščine, na kateri bi sprejeli dolgoročne smernice glede uporabe znanosti, tehnike in tehnologije pa tudi za povečanje produktivnosti dela;

– seje konference zveze komunistov, sindikatov, ZSMS in drugih, na katerih bi obravnavali dolgoročne smernice občinske skupščine in v tej zvezi naloge družbenopolitičnih organizacij.

Na ravni republike bi kazalo uresničevati tiste cilje, ki jih je mogoče uresničevati samo na tej ravni, to pa je združevanje gospodarstva s pomočjo stalnih integracijskih procesov, maksimalno vključevanje znanosti v tokove gospodarstva in njegovega razvoja, večja uporaba tehnike in tehnologije, stalno zboljševanje stanja v zvezi s proizvajalnimi sredstvi (modernizacija proizvodnje), prestrukturiranje gospodarstva, intenziviranje gospodarstva, kar zadeva proizvodnjo strateških proizvodov (energija, surovine, hrana), širše vključevanje v mednarodno delitev dela in veliko bolj žilavo konkuriranje z najboljšimi proizvajalci v svetu in ne le doma, racionalno investiranje,, uvajanje računskih strojev, itd. Na teh področjih bi glavne naloge imeli:

– Gospodarska zbornica Slovenije, ki bi med vso akcijo skupaj s področnimi zbornicami bedela nad pobudami, aktivnostmi in rezultati akcije ter vplivala na to, da bo po intenzivnosti in uspešnosti dosegla kar najboljše rezultate;

– Izvršni svet SR Slovenije, posebej pa posamezni republiški sekretariati in komiteji, ki bi na podlagi rezultatov akcije vplivali na njihovo nadaljnje poglabljanje in bogatenje, pa tudi na ustvarjanje pogojev za maksimalno proizvodnjo in produktivnost dela;

– skupščina SR Slovenije, ki bi na koncu akcije pregledala skupne rezultate in na tej podlagi sprejela dolgoročne smernice za to področje;

– zveza komunistov, socialistična zveza, zveza sindikatov, zveza socialistične mladine in drugi pa bi obravnavali vlogo subjektivnih sil pri tem.

Da bi to dosegli je treba hkrati s potekom akcije organizirati razne oblike izmenjave izkušenj in spoznanj (v zvezi s temami, ki jih bo odpirala in odkrivala akcija), še posebej pa:

– študije,

– analize,

V tej zvezi je treba kar najbolj, tako v občinah, kakor v republikah, poskrbeti za popolno informiranost in obveščenost delovnih ljudi in občanov.

– D. Ž. –

Delovno srečanje

V petek, 16. decembra, je bila na Jezerskem skupna seja Glavnega odbora Zveze koroških partizanov iz Celovca in izvršilnega odbora koroških partizanov iz Ljubljane. To delovno srečanje nekdanjih koroških partizanov z obeh strani meje je potekalo simbolično tudi na obmejnem območju, pri čemer je treba poudariti, da je bila hkrati na Jezerskem tudi prva seja glavnega odbora Zveze koroških partizanov iz Celovca, izvoljenega na jubilejnem občnem zboru Zveze koroških partizanov v Celovcu.

Glavni namen skupne seje, ki so se je med drugim udeležili s koroške strani Karel Prušnik Gašper, z naše pa Ela Ulrih-Atena in številni drugi, je bila razprava o programu dejavnosti in proslav ob 35-letnici pomembnih dogodkov koroških partizanov, ki jih bomo praznovali prihodnje leto.

Gradivo za skupno sejo je pripravil in ga na seji tudi obrazložil ing. Pavle Žaucer-Matjaž, ki je uvodoma poudaril, da se je že letos zvrstilo nekaj datumov in obletnic ob 35-letnici pomembnih dogodkov partizanstva in antifašističnega boja na Koroškem. Leto 1943 pa predstavlja pravo pomlad v razvoju partizanskega in antifašističnega boja na Koroškem. Le-ta se je namreč pred 35. leti utrdil in razmahnil na vsem ozemlju južne Koroške. „Zato je prav," je menil Žaucer, „da se ob 35-letnici spomnimo najpomembnejših dogodkov, ki so utirili in usmerili celoten razvoj narodnostne borbe koroških Slovencev in demokratičnega, protifašističnega boja na ozemlju Koroške v času tretjega rajha. Na teh tradicijah se namreč danes nadaljuje in navdihuje mladi rod koroških Slovencev v težkem boju za svoje narodnostne pravice v Avstriji."

Med pomembnimi datumi, katerih 35-letnico bomo obeležili prihodnje leto je poročevalec omenil dejstvo, da je zadnje dni marca 1943. leta formiral Franc Rozman-Stane I. koroški bataljon, ki je v noči od 3. na 4. april izvedel akcijo v Mežici. Dalje so 27. aprila istega leta koroški in gorenjski partizani napadli Bistrico v Rožu in požgali polnojarmenik in uničili tovarno akumulatorjev; pomemben datum je tudi 29. april, ko so na Dunaju obglavili 13 selskih žrtev, 12. in 13. maja pa je bila prva konferenca koroških aktivistov pod Belo pečjo. Omeniti je potrebno dalje uspešne akcije koroškega bataljona poleti 1943. leta, medtem ko sta bili avgusta formirani Mežiško in Podjunsko okrožje. Zapomniti si velja tudi 13. oktober 1943., ko je bil ustanovljen PK KPS za Koroško in formiran zapadno-koroški odred. Hkrati so bili imenovani člani PK in štaba odreda, s tem pa je Koroška dobila enotno politično vodstvo. Še dva datuma bosta pomembna prihodnje leto: oktober 1943, ko je bila v Kotljah konferenca aktivistov Mežiške in Mislinjske doline in so bile na njej izvedene priprave za formiranje okrožnega odbora OF za Mežiško dolino in 31. oktober, ko je bil znameniti partizanski miting v Kotljah.

V spomin na te dogodke in na 30-letnico ustanovitve ZKP v Celovcu sta obe organizaciji izdali značke in spominske znake koroškega partizanstva, hkrati pa nameravata podeliti tudi spominske listine.

Na znački in spominskem znaku so predstavljeni najpomembnejši simboli koroškega partizanskega in antifašističnega boja s spomenikom iz Št. Ruperta pri Velikovcu, z „OF" in „OFF" s peterokrako zvezdo ter napisom Koroška 1941-1945. Simboli OF in OFF s peterokrako zvezdo vsebinsko opredeljujejo pravo širino antifašističnega boja na Koroškem, slovenskih in nemško govorečih Avstrijcev proti nacistom. S spomenikom iz Št. Ruperta, ki je bil odkrit 26. oktobra 1946. leta na grobišču več kot 80 partizanov, a je bil 10. 9. 1973. razstreljen, pa je dvojno simbolizirana koroška povojna stvarnost – trd boj koroških Slovencev za njihove narodnostne pravice in velikonemško, – nacionalistična, neonacistična hajka proti pravicam koroških Slovencev in izigravanje mednarodnih obveznosti Avstrije iz 7. člena njene državne pogodbe.

Nobenega dvoma ni, da si bodo avstrijski državljani obeh narodnosti, nekdanji borci pa tudi mladi antifašisti lahko s ponosom pripenjali značko s tako izrazito antifašističnimi, demokratičnimi simboli koroškega partizanstva, ki bo prihodnje leto slavilo tako pomembne obletnice.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo pevskemu zboru „ISKRA" in njihovi sindikalni organizaciji za dolgoletno sodelovanje ob priliki praznovanja Titovih jubilejev in drugih državnih praznikov.

Družbenopolitične organizacije
TOZD INŠTITUT GOLNIK

Dvoje nagradnih razpisov

Koordinacijski odbor republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Gospodarske zbornice SR Slovenije in Zveze organizacij za tehnično kulturo Slovenije je v decembru sprejel sklep o roku in načinu prijave možnih kandidatov za Prvomajsko nagrado dela v letu 1978.

Podobne nagrade podeljujejo omenjene organizacije že vrsto let, vendar Iskra s svojimi delavci še ni sodelovala. Podrobnejši pogoji za sodelovanje v razpisu so navedeni spodaj, pomembno pa je, da je rok prijave kratek – 20. januar1978.

Prijavo vložite pismeno v dveh enakih izvodih Koordinacijskemu odboru na naslov: Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana.

Podrobnejši pogoji za prijavljanje možnih kandidatov iz SR Slovenije:

1.) Po zakonu o prvomajski nagradi dela dajejo pobudo za podelitev te nagrade OZD s področja gospodarstva, družbenopolitične organizacije v njih in delavci.

2.) Kot kandidata za podelitev prvomajske nagrade dela je možno v skladu z razglasom prijaviti posameznega delavca – neposrednega proizvajalca v gospodarski dejavnosti in to:
- za izjemen prispevek k povečanju produktivnosti dela
- za pomembne racionalizatorske in inovatorske predloge
- za učinkovite tehnične in tehnološke izboljšave
- za trajnejši in izjemen nadpoprečni delovni učinek oziroma za izjemno kakovost dela
- za pobude in delovne rezultate, s katerimi so doseženi veliki prihranki v stroških proizvodnje
- za izjemne uspehe v proizvodnih tekmovanjih in podobno vendar le, če ob takih delovnih uspehih izkazuje svojo pripadnost socialističnim družbenim odnosom z lastnim ustvarjalnim delovanjem v samoupravnih organih ter v družbeno-političnih organizacijah.

Predlagani ne morejo biti delavci, ki niso zaposleni v gospodarstvu, pa tudi ne vodilni delavci. Osnovna merila za podelitev Prvomajske nagrade dela določa zakon o Prvomajski nagradi dela.

3.) Možnega kandidata za Prvomajsko nagrado dela prijavi pismeno temeljna ali druga OZD, potem ko je sklep o tem sprejel zbor njenih delavcev ali delavski svet, družbeno-politična organizacija pa, če so tako sklenili njeni člani ali njen pristojni organ.

Prijavite se na posebni tiskovini v treh izvodih, ki jo dobite pri Republiškem svetu ZSS, imajo jih pa tudi vsi občinski sveti Zveze sindikatov Slovenije.

4.) Koordinacijski odbor bo kandidate izbral do 30. januarja 1978.

Zvezni odbor sindikata delavcev industrije in rudarstva Jugoslavije razpisuje nagradni natečaj za najuspešnejše rešitve na področju izboljšav delovnih pogojev.

Nagrade bodo podeljene v maju prihodnjega leta, predvidene pa so tri:

1. nagrada 60.000 dinarjev
2. nagrada 40.000 dinarjev
3. nagrada 20.000 dinarjev

Sodelujejo lahko avtorji, ki so prispevali rešitve po sledečih kriterijih:
- humanizirajo delo,
- izboljšujejo in olajšujejo delovne pogoje delavcev v materialni proizvodnji,
- zmanjšujejo ali odpravljajo možnosti delovnih poškodb,
- odpravljajo ali bistveno zmanjšujejo možnosti profesionalnih obolenj zaradi nezadovoljivih delovnih pogojev,
- odpravljajo vzroke bolezenskih dopustov delavcev, ki so prizadeti zaradi škodljivega delovanja posameznih elementov v delovni sredini,
- zmanjšujejo potrebe po beneficiranju posamenih delovnih dolžnosti,
- prispevajo h krepitvi delovnih sposobnosti,
- izboljšujejo varnost delavca in zmanjšujejo njegovo invalidnost ter povečujejo produktivnost dela in dohodek.

Prijavljene rešitve pošljite Sindikatu radnika industrije i rudarstva Jugoslavije, Trg Marxa i Engelsa br. 5, Beograd, vsebovati pa morajo:
- prijavo in opis rešitve s potrebno dokumentacijo,
- dokaz in obrazložitev učinka odkritja za zdravje delavcev in izboljšanje delovnih pogojev,
- obrazložitev in dokaz ekonomskih in drugih učinkov,
- odločitev delavskega sveta TOZD ali zbora delavcev o sprejetju inovacije oziroma racionalizacije,
- priporočilo osnovne organizacije sindikata in naslov avtorja.

Prednost pri izboru bodo imele rešitve, ki so v praksi že sprejete, podrobnejše informacije pa dobite na telefonski številki 011-333-003.

Marksistični krožek

Krožek, ki deluje že drugo leto, se je spet znašel v porodnih krčih. Ponovilo se je isto kot v predhodnih obdobjih in sicer, da mladi v OO ZSMS SOZD Iskra, ki so locirane na ljubljanskem področju, ne vedo zanj, drugim pa je to deveta skrb.

Čeprav smo se že večkrat dogovorili in tudi sklenili, da naj bi ta krožek služil tudi za izobraževanje mladim komunistom in tistim mladim, ki so kandidati za vstop v ZK, ali družbeno aktivni in bi svoje znanje radi še razširili. Zato bi morala biti obveznost vseh vodstev OO in KS, da mlade seznanjajo z delom in programom krožka, ne pa da jim samo suhoparno omenijo, da pač nekje obstaja nek marksistični krožek. Ko pa se bližajo letne konference in obračuni dela pa bi radi imeli vsi udeležbo pri uspešnem delu krožka.

Na zadnjem sestanku smo obravnavali temo o družbeni vlogi stripa. Iz razgovora je bilo razvidno, da marsikateremu mlademu človeku ni povsem jasno, kakšno vlogo odigrava danes strip in kakšno bi lahko. Seznanili smo se tudi s smermi v stripu, z njegovim nastankom in vlogo družbeno angažiranega stripa, ki pa je pri nas še v porajanju.

Naj na kraju seznanim bralce teh vrstic še s temami, ki jih bomo obravnavali na naslednjih sestankih krožka. Poleg osnovne in vodilne teme krožka, za katero smo si izbrali knjigo Edvarda Kardelja: Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, bomo obravnavali še teme: o vlogi, vplivu in nalogah televizije, filma, propagande, nadalje mednarodne odnose (konkretno bomo obravnavali Španijo), obravnavali bomo vzroke mednarodnega terorizma in teme, za katere se bomo dogovorili med samim delom krožka, zato bo vsak konstruktiven predlog dobrodošel.

A. C.

Proizvodnja ZP v novembru 1977

	Izpolnitev v 000			Odnos mes. r. do mes.	Odnos mes. r. do mes. pl.	Odnos r. I–XI do pl. I–XI	Odnos r. I–XI/77 do r. I–XI/76
	I–XI/1977	I–XI/1976	mesečna r.				
TELEKOMUNIKACIJE	2,373.266	2,624.097	263.120	105,0	96,6	106,4	110,6
ELEMENTI	335.000	442.304	39.010	83,5	84,1	92,5	132,0
BATERIJE ZMAJ	60.784	127.236	11.420	111,4	99,9	110,1	209,3
KONDENZATORJI	161.719	237.498	24.892	100,4	73,0	80,1	146,5
ŠIROKA POTROŠNJA	821.825	1,264.760	120.971	98,3	94,4	101,7	153,
AVTOMATIKA	959.247	1,100.139	123.292	117,1	95,5	106,2	114,
AVTOELEKTRIKA	1,047.646	1,256.266	129.377	117,3	88,6	97,2	119,
SKUPAJ	5,759.487	7,052.300	712.082	106,1	92,7	101,8	122,
ISKRA COMMERCE	96.287	151.349	15.802	142,2	103,7	119,6	157,2
INŠTITUT ZA PRODUKT. IN METROLOGIJO	18.229	25.237	1.936	79,0	107,1	120,7	138,4
SKUPAJ ZP ISKRA	5,874.003	7,228.886	729.820	106,6	93,0	102,2	123,0

Po tekočih cenah je realizirana proizvodnja za obdobje januar-november 1977 znašala 7,729.754 din.

Vse več elektronskih central

Široko zastavljen načrt jugoslovanskih PTT podjetij o povezavi celotnega omrežja v državi se sedaj naglo uresničuje. Pravzaprav manjka le še nekaj mesecev, ko bo zadnja izmed 13 tranzitnih avtomatskih telefonskih central to je MATC + TATC Ljubljana zaključila ta veliki investicijski program, s katerim bodo poleg povezave omrežja na široko odprta vrata za nadaljnjo razširitev osnovnega omrežja v posameznih krajih, oziroma mestnih središčih.

Načrt izdelave, montaže, kontrole in preizkusa velikih tranzitnih avtomatskih telefonskih central je pred leti prevzela kranjska Iskra. Zahvaljujoč se svojim dolgoletnim razvojnim in proizvodnim izkušnjam je izbrala od belgijske firme BTM, ki deluje v okviru ameriškega koncerna ITT, najnovejši, v svetu komaj rojen elektronski sistem metaconta. Razmeroma zelo ugoden licenčni nakup samo osnovnega sistema naj bi dopolnil nadaljnji razvoj celotne družine elektronskih avtomatskih telefonskih central od majhnih zasebnih do velikih mednarodnih, seveda v lastnih laboratorijih Iskre.

Iskra je v zadnjih letih že montirala večino tranzitnih central in sicer v Beogradu, Kragujevcu, Sarajevu, Nišu, prav te dni v Titovih Užicah, nadalje Prištini, Skopju, Titogradu, Mostarju, Tuzli in Banjaluki. Nekatere od teh central so že popolnoma vključene v javni promet, druge pa šele v posameznih montažnih stopnjah. Od celotnega načrta ostajata le še elektronski avtomatski telefonski centrali Novi Sad, ki bo predvidoma nared ob koncu februarja in Ljubljana v aprilu. Slednja je hkrati tudi mednarodna centrala, zato je obseg del precej večji.

Celotna tranzitna mreža, ki bo torej dograjena v naslednjem aprilu, bo vsebovala 57.488 prenosnih priključkov, oziroma 240.000 ekvivalentnih priključkov. Razen republike Hrvaške, ki na svojem področju trmasto vztraja na danes že klasičnem crossbar sistemu, je vsa tranzitna mreža v državi grajena na elektronskem sistemu metaconta 10 C.

Sistem metaconta temelji na novih reedovih kontaktih v hermetično zaprtih ohišjih, na uporabi elektronskih vezij z aktivnimi in pasivnimi elementi in nima več gibljivih delov, kot klasični sistemi rotary, koračni ali crossbar. Slednje je posebno pomembno pri dolgoletni uporabi, saj vzdrževanje centrale brez gibljivih delov zdrkne na minimum.

Izredno velik napredek predstavlja tudi izmenična uporaba enega ali drugega elektronskega računalnika, ki nenehno avtomatično išče najboljše linijske zveze, nadzoruje komutacijski del, odkriva morebitne napake ter jih prikazuje na printerju. Računalnika pa lahko tudi obračunavata porabljene impulze za naročnike, seveda le pri končnih centralah. Pri tranzitnih obračunavata samo tranzitni promet.

Prva elektronska avtomatska telefonska centrala nasploh v naši državi je bila lokalna centrala v ljubljanskih Mostah. V tistem času so bile elektronske telefonske centrale v Evropi še bele vrane. Bila je nekak poligon za priučevanje monterjev in drugih strokovnjakov, zlasti za telekomunikacijsko računalništvo. Centralo skupno z računalnikom je kranjska Iskra v celoti uvozila iz Belgije, toda sama je izdelala ves napajalni del, z izjemo akumulatorjev, ki so proizvod mežiškega kooperanta. Z montažo nadaljnjih tranzitnih central se je delež sestavnih delov Iskre od ene do druge večal. Zadnje tranzitne centrale so bile že v celoti izdelane v Iskri na Laborah, torej ves osrednji komutacijski del, napajalni pa v Iskrini tovarni v Novem mestu ter z dobavami akumulatorjev iz Mežice. Toda računalniki zmogljivosti 32.000 s perifernimi enotami so še uvoženi, čeprav je Iskra v svojih lastnih laboratorijih v Kranju sama razvila elektronski računalnik zmogljivosti 16.000 bitov. Ta računalnik pa ni namenjen za tranzitne sisteme, marveč za manjše lokalne centrale, na katerih bo v prihodnje slonel predviden razmah telefonije pri nas. Zaradi omejenega števila tranzitnih central je bil pač cenejši uvoz od lastnega razvoja, oziroma izdelave.

Razširitev telefonskega omrežja se bo seveda v prihodnje nadaljevala. Nesporno je že sedaj, da bodo elektronske avtomatske telefonske centrale v naslednjih letih tako pri nas, kot drugod v svetu, izpodrinile druge, neelektronske sisteme. Primerjava dosedanje rasti elektronskih in nazadovanje klasičnih sistemov zbranih v statističnem poročilu ameriške firme ITT je dovolj zgovoren dokaz.

Težišče razvoja telefonskega omrežja pri nas se bo v naslednjih letih prevesilo na glavne, vozliščne in končne centrale. Tod zija še vedno največja vrzel. Čeprav veljamo v svetu kot ena redkih dežel s skoraj popolnim avtomatskim telefonskim prometom brez posredovanja telefonistk, smo po številu telefonskih priključkov še vedno nekje na dnu evropske lestvice, vzlic temu, da imamo najmodernejšo elektronsko industrijo telekomunikacij, ki nam jo številne, napredne dežele zavidajo.

Marjan Kralj

V stolpnici Iskre so minuli teden sklenili pogodbo o novi avtomatski telefonski centrali za TOZD Staro Pazovo. Kranjska Iskra je sprejela obveznost, da bo izdelala, montirala, preizkusila in vključila v javni promet za podjetje PTT Sremska Mitrovica crossbar centralo z 2.000 priključki, ki naj bi bila dokončana v drugem trimesečju naslednjega leta in nato vključena v javni promet februarja 1979. leta. Pogodbo sta podpisala direktor delovne organizacije Milorad Damjanac in komercialni direktor industrije telekomunikacij Iskra Marčel Božič.

TOZD GOSPODINJSKI APARATI ŠKOFJA LOKA

Živahno delo komunistov

S sekretarjem osnove organizacije Zveze komunistov v Tovarni gospodinjskih aparatov v Škofji Loki Jakom Moretom smo se pogovarjali o delu komunistov v TOZD v zadnjem obdobju. Komunisti so dosegli pomembne uspehe pri oblikovanju odnosov v kolektivu in pri poslovni politiki tovarne.

Osnovna organizacija ZK je na volilni konferenci pregledala delo v letošnjem letu. Predvsem so primerjali opravljeno delo in akcijski program, ki so ga sprejeli na začetku leta. Ugotovili so, da je največji uspeh komunistov v letošnjem letu ta, da so skoraj podvojili članstvo. Novi člani so predvsem mladi delavci iz neposredne proizvodnje in med njimi je precej žensk, ki so bile doslej v osnovni organizaciji samo zastopane. Sprejeli so tudi nekaj delavcev iz drugih republik, kar je pomemben uspeh, če upoštevamo dejstvo, da imajo zaposlenih precej delavcev od drugod in so zdaj ti enakopravno zastopani tudi v ZK, prek katere lahko tvorno vplivajo na vsa dogajanja v TOZD.

Ko so povečali število članstva iz 9 na 19 – imajo pa še 4 kandidate za sprejem, so dosegli bistvo svoje naloge. Tako bodo lahko nastopali ne le kot doslej z delom posameznikov, ampak bo delo osnovne organizacije bolj množično, saj so člani enakomerno zastopani po vseh oddelkih. Tako se je znatno povečala kvaliteta dela ZK, hkrati pa je osnovna organizacija pridobila na ugledu. Dobro sodelujejo s sindikatom pri obravnavanju osnutkov samoupravnih dokumentov, katerih vrsta je v pripravi ob uveljavljanju Zakona o združenem delu. Konstruktivno in konkretno pa sodelujejo tudi pri gospodarskem dogajanju v tovarni, zlasti so intenzivno sodelovali pri interni sanaciji.

Že lani so ob velikih težavah, ki jih je imela TOZD Gospodinjski aparati ob uvedbi zakona o zavarovanju plačil ob sodelovanju s sindikatom in samoupravnimi organi mnogo pripomogli k rešitvam, da so uspešno prebrodili krizno obdobje.

Tako so v TOZD Gospodinjski aparati dosegli veliko povečanje proizvodnje, saj je primerjava z lanskim letom več kot ugodna. Lani so mesečno naredili za okrog 10 milijonov din, letos pa marsikak mesec več kot za 30 milijonov din. Vloga ZK in ostalih družbenopolitičnih organizacij je pripomogla zlasti k temu, da je v kolektivu več osebne osveščenosti in zavzetosti, ki je pogoj za vsak samoupravni odnos in predvsem za razumevanje izrednih ukrepov ob izrednih priložnostih.

Tovariš Jaka More nam je povedal tudi precej o težavah, ki jih ima

Jaka More, sekretar ZK v TOZD TGA.

osnovna organizacija v TOZD. Predvsem je preveč drobnjakarstva in kratkoročnih rešitev. To bomo morali popraviti zlasti tako, da se bodo še bolj angažirali pri samoupravnem gospodarskem odločanju in sugerirati dolgoročnejše, strokovno utemeljene in učinkovite odločitve za planiranje in proizvodnjo.

Imajo tudi dober akcijski program za predkongresno dejavnost in pomnoženo članstvo ter novi sveži elan dajeta dobre možnosti za izpolnitev zastavljenih ciljev.

Ena izmed prvih nalog je ob samoupravnem dogovarjanju o združitvi v delovno organizacijo, doseči to, da ne bo več prekrivanja funkcij na ravni TOZD, delovne organizacije in združenega podjetja. Pač pa se bodo komunisti v TGA prizadevali, da bi omogočili učinkovito delovanje vsem službam, zlasti tistim, ki jih združujejo z ostalimi TOZD v Široki potrošnji.

Hkrati želijo postaviti merila za odgovornost in osebno zavzetost zaposlenih v skupnih funkcijah, ki jih združuje šest TOZD delovne organizacije.

Ta samoupravni akt o združitvi naj ne bo kampanjski, ampak politično in strokovno poglobljena rešitev, ki naj uzakoni samoupravo po duhu in črki Zakona o združenem delu.

Jaka More pravi, da komunisti upajo, da bodo že z dobro domišljenim Samoupravnim sporazumom o združitvi zakoličili bodočo pot DO tako, da bo nujno učinkovita in da bodo ljudje, ki strokovno, ali politično vodijo delo odgovorni za vse, za kar so postavljeni. Tak primer je tržniško obnašanje. Prodaja je včasih neučinkovita in odgovornost prodajne službe ni prevelika. S samoupravnim dogovorom je treba doseči polno odgovornost in uveljavitev vseh načel marketinga ter po njih nagraditi prodajnike. Tak primer so tudi službe, ki odločajo o bodočih usmeritvah proizvodnega programa. Te strokovne službe bodo morale dolgoročno in odgovorno načrtovati proizvodno politiko vse DO.

Jaka More je ob koncu zaupal največjo željo, ki je zapisana v akcijskem programu: Prek sindikata in mladine bodo v tovarni skušali vključiti delavce iz drugih republik v vse dogajanje, družbenopolitično in samoupravno in predvsem pri njih obuditi zavest pripadnosti kolektivu, da ne bodo več tako prepuščeni sami sebi. FY

DUŠAN ŽELJEZNOV: (24)

TITO V ISKRI

„Stalin je takrat poslal svoje zdravnike, da bi operirali Tita. Vsa zadeva mi že spočetka ni bila preveč všeč," je nadaljeval svojo pripoved general Žeželj. „Razumeti me morate, odgovarjal sem za Titovo življenje, ki je bilo to pot prvič v rokah zdravnikov, konkretno Stalinovih zdravnikov. Ko danes razmišljam o tistih časih, se sam sprašujem, čemu nismo že takrat Titovega zdravja zaupali našim, domačim in partizanskim zdravnikom. No, sovjetski zdravniki so Tita operirali in vse je bilo sprva videti v najlepšem redu. Potem pa so začeli sovjetski zdravniki govoriti, da bo potrebna še ena operacija in ne vem še kaj. Postal sem oprezen in vsa zadeva se mi je zdela izredno sumljiva. Bil sem na preži kot ris in sam danes ne vem, kaj mi je nenadoma v notranjosti narekovalo, da sem se odločno uprl drugemu posegu Stalinovih zdravnikov. Kot da bi slutil, da pri tej drugi operaciji nimajo najboljših namenov. Ves čas se namreč nisem premaknil od vrat, ki so vodila v operacijske prostore.

Ko sem torej tako v strahu za svojega vrhovnega poveljnika razmišljal, kaj bi bilo potrebno storiti, sem se nenadoma domislil: ali bi ne bilo morda dobro, če bi h konzultaciji povabili tudi naše, konkretno slovenske zdravnike? In takoj smo jih tudi poklicali. Prišli so stari partizanski zdravniki in ugledni specialisti kot dr. Božidar Lavrič, dr. Bogdan Brecelj, dr. Igor Tavčar, ki so seveda takoj ugotovili, da druga operacija, kot so jo predlagali sovjetski zdravniki, oz. kirurgi, sploh ni potrebna in da je s pacientom vse v najlepšem redu. Ko sem izvedel za to, sem si oddahnil, da pa je bil moj sum povsem upravičen, so pokazali prihodnji dogodki, zlasti Informbiro in vse, kar je temu kasneje sledilo.

Tako so naši, slovenski zdravniki prevzeli skrb nad maršalovim zdravjem in pri drugi operaciji na Bledu 1951. leta, ki so jo opravili vaši, slovenski zdravniki, sem bil neprimerno manj zaskrbljen kot prej, in med prvo operacijo in po njej. Zato bi rad izkoristil to priložnost in še enkrat poudaril veliko znanje, pri-

zadevnost in skrb slovenskih zdravnikov, starih partizanov, ki so tudi meni lajšali skrb in zaskrbljenost za Titovo življenje in varnost. Pri tem pa ne smem pozabiti tudi tovarišev iz Slovenije, Ivana Mačka, Franca Leskoška-Luke in Borisa Kraigherja, ki so prav tako bedeli in skrbeli za Titovo zdravje in tudi pripeljali vaše zdravnike, katerim še danes zaupa svoje zdravje naš predsednik.

Seveda sem se tudi med drugo operacijo bal in bil v skrbeh za Tita, prav tako sem nestrpno čakal pred operacijsko dvorano, ali pa nervozno posedal po stopnicah, dokler ni bila operacija mimo. Spominjam se dobro, da sem takrat nenehno in ves čas pogledoval na uro. Kdaj se bo vse to končalo? Kdaj bodo zdravniki odšli iz dvorane? sem se nenehno spraševal.

In potem so se končno odprla vrata in obraz se mi je razpotegnil v nasmeh, kajti nasmejani obrazi naših zdravnikov so mi odgovorili brez besed na tisto, kar me je najbolj skrbelo.

In v tem trenutku sem vsem zdravnikom, predvsem pa našim, oprostil vse. Še več, v tem hipu sem jih vzljubil kot svoje najbližje.

Brž ko je lahko tovariš Tito sprejel prvi obisk po operaciji, sem se seveda med prvimi znašel ob njegovi postelji jaz. Tito se mi je nasmehnil, ko me je zagledal in potem izpod blazine potegnil zlato cigaretno dozo ter mi jo podaril. Pozneje sem izvedel, da je še pred operacijo poslal nekega tovariša iz spremstva, da bi v pokrov doze vgravirali posvetilo. No, vidite, takšen je bil vedno Stari . . .

Ah, da, čisto sem pozabil, ko vam to pripovedujem. Tisto zlato dozo mi je Tito podaril po svoji prvi operaciji.

Tudi po svoji drugi operaciji me je Tito izredno presenetil. Tito je zares izreden človek. Niso minili niti trije dnevi od druge operacije, pa je že vstal in me povabil na partijo biljarda. Rekel sem mu, da tega nikakor ne sme počenjati, da bi moral ležati. Tito pa mi je odvrnil, da so pač njega operirali, ne pa mene. In začela sva igrati. Ker krogel ni smel močno zadevati s palico, je to delal počasi, zato pa je bil uspešnejši v igri kot pred operacijo. „Žeželj," mi je takrat rekel, „pojdi še ti kirurgom pod nož, pa boš bolje igral bilijard." Seveda mi ni preostalo drugega kot da sem se zasmejal in nadaljeval z igro.

Tako sva odigrala nekaj partij bilijarda, ko je Tito nenadoma snel z roke svojo zapestno uro in mi jo podaril.

Tako sta postali tista doza po prvi operaciji in zapestna ura po drugi operaciji najljubši darili, ki sem ju prejel od Tita."

Moj sobesednik je znova utihnil in se poglobil v svoje spomine. Pustil sem ga pri miru, saj sem dobro vedel, da je zdaj končal eno izmed najbolj zanimivih zgodb iz Titovega življenja in da bo gotovo začel z novo, drugo zgodbo, ki ne bo nič manj zanimiva, dramatična in nevsakdanja. In nisem se zmotil. Začel mi je pripovedovati zgodbo o Informbiroju.

Uveljavljanje zakona o združenem delu

Do konca leta bodo sprejeti samoupravni splošni akti, ki urejajo dohodkovne odnose.

Odbor za uveljavljanje zakona o združenem delu se je sestal na 14. seji dne 14. 12. 1977, je obravnaval gradivo samoupravnih splošnih aktov za področje osebnih dohodkov in osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi temeljnih organizacij v delovno organizacijo.

Odbor je ugotovil, da v zadnjih dveh mesecih tečejo pospešene akcije, da se izpolnijo tista določila zakona o združenem delu, ki se morajo izpolniti do 31. 12. 1977. Izpolnitev teh nalog bo možna predvsem zaradi tega, ker se je s pripravami pričelo že pred sprejemom zakona o združenem delu, ko so bila obravnavana prva izhodišča o bodoči organiziranosti Iskre Elektromehanike.

Pri uveljavljanju tako pomembnega akta, kot je zakon o združenem delu, je bilo potrebno angažirati vse samoupravne, družbenopolitične in poslovodne organe ter čimvečji krog delavcev.

Odbor je ugotovil, da bodo ob določenih pomanjkljivostih, ki so nastajale pri izpolnjevanju programa, kljub temu izpolnjene zahteve, ki jih postavlja zakon o združenem delu.

Odbor je pri obravnavanju programa določil, da:

– je bil politični aktiv dne 19. 12. 1977, na katerem se je z delavci, ki delajo v organih upravljanja in družbenopolitičnih organizacijah, razpravljalo o predlogih samoupravnih splošnih aktov in o pripravi na zbore delavcev;

– bodo zbori delavcev dne 23. 12. 1977 (ob 13. uri), kjer bodo delavci obravnavali predloge:

samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo dohodkovne odnose: delitev dohodka in čistega dohodka ter osnove ustvarjanja skupnega prihodka,

sporazuma o razdeljevanju OD in skupne porabe,

informacijo o spremembi samoprispevka (participacije) za zdravstvene storitve;

– bo organiziran referendum, s katerim se bodo delavci opredelili do predlogov za ureditev dohodkovnih odnosov in osnov za razdeljevanje OD, **dne 28. 12. 1977.**

Odbor je obravnaval tudi osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo. Odbor je sklenil, da je potrebno ta akt sprejeti v mesecu januarju 1978, da bo izvajanje organiziranosti lahko pravočasno usklajeno z zakonom o združenem delu.

N. Pavlin

REFERENDUM

V temeljnih organizacijah in DSSS Elektromehanike bomo delavci z osebnim izjavljanjem odločali o sprejemu naslednjih samoupravnih splošnih aktov:

– samoupravni sporazum, ki ureja razporejanje dohodka in čistega dohodka;

– pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke.

O vprašanjih, o katerih se odloča z referendumom, je bila zagotovljena poprejšnja obravnava na podlagi objave izhodišč za urejanje družbenoekonomskih odnosov in gradiva o novi organiziranosti delovne organizacije ter obravnave na zborih delovnih ljudi. Referendum bo 28. decembra od 6. do 14,30.

NOVO IZ TOZD VEGA

Videotop — projektor v drugačnem pomenu besede

Nenapisano pravilo pri sestavkih, ki govorijo o novih izdelkih, narekuje avtorjem, da pričnejo s tehniškimi podatki. Izdelek, ki ga tokrat opisujemo pa ima takšne značilnosti, da je verjetno najpametneje pričeti z naštevanjem uporabnih lastnosti in s področji, kjer ga lahko uporabimo.

Amaterske kamere s super 8 mm filmi so se med kinoamaterji razpasle skoraj kot gobe po dežju, vendar pa predvajanje teh filmov ni samo prijetno obujanje spominov na lepa doživetja, temveč predvsem sila draga stvar (film za nekaj minut stane preko 20 starih tisočakov). Še posebej pa je kočljivo predvajanje slike mirujočega posnetka – projektor ne ve, da se za predmet, ki se ne giblje, dogajanje v bistvu ustavi, in da bi zadoščala ena sličica, ne pa enako število, kot za gibajoče predmete.

„Videotop," naprava, ki jo že cena skoraj izključuje za širšo amatersko rabo (velja okrog 20.000 dinarjev), uporablja technicolor kasete s super 8 mm filmom in običajne magnetofonske kasete za tonski zapis. V sebi združuje prednosti diaprojektorja, kinoprojektorja in kasetofona. Kaj bi to na kratko pomenilo? Technicolor kaseta vsebuje 15 m filma, ki je sklenjen v neskončno zanko, tonska kaseta pa poljubno dolg magnetni trak, ki je posnet z dvema stezama: na eni je zapisana tonska spremljava, na drugi, ki se predvaja istočasno, pa krmilni impulzi za predvajanje filma.

Naprava vsebuje zelo močan ventilator, ki omogoča, da se posamezna sličica predvaja poljubno dolgo, ne da bi se film pregrel, hkrati pa – ko film stoji, teče zvok sinhrono naprej. To pomeni, da na ta način lahko prihranimo izredno veliko filma, saj potrebujemo za prikaz mirujočega predmeta samo eno sličico.

V praktičnem življenju to pomeni, da učitelj vklopi napravo in ko pride do določenega kadra, magnetofonski trak, ki ima zapisane impulze za predvajanje, avtomatsko zaustavi film, sam pa teče naprej in komentira sliko. Na ta način lahko prihranimo film – na demonstracijski kaseti, ki smo jo videli v VEGI, je bilo namesto klasičnih tisoč sličic potrebnih samo 37.

Zelo široka možnost uporabe videotopa – saj nedvomno predstavlja domala nenadomestljiv pripomoček v izobraževanju v industriji, šolstvu na splošno itd.., obeta tudi dobro prodajo, če bi uredili še nekaj „malenkosti", ki so v prodaji relativno dragega artikla skorajda nenadomestljive.

Naprava, ki jo Vega izdeluje v kooperaciji s firmo „Beseler" iz ZDA pač nima sredstev, da bi poleg naprave dobavljala tudi filmske in zvočne kasete. S tem namenom se je povezala z beograjskim „Centrom za naučno istraživačke filmove", ki izdeluje domala nepregledno vrsto poučnih filmov, žal samo v 16 in 35 mm tehniki. V Zagrebu pa že vrsto let „Element film" dobavlja technicolor kasete z vrsto zanimivih tem: književnost, matematika, zemljepis, biologija, kemija, itd., žal pa jih ne opremlja z zvočnim zapisom.

Klasični projektorji teh kaset tonskega zapisa tudi niso potrebovali, saj ni bilo mogoče izvesti sinhronizacije, ki bi bila za uspešno predvajanje potrebna. Trenutno se dogovarjajo z obema firmama, žal pa se je vse ustavilo pri sredstvih za izvedbo tega programa.

Aparat, ki ga izdelujejo v Vegi, lahko uporabljamo tudi za samostojno opremljanje technicolor kaset s kasetnim magnetofonskim zapisom. Vega dobavlja mikrofone, tako da se v vsaki instituciji lahko samostojno posname zvočna spremljava. To je marsikje najbolj zaželjeno, žal pa ne povsod.

Samostojno snemanje super 8 mm filmov, ki bi jih kasetirali v technicolor kasete zaenkrat še ni možno, tako da je samostojno delo omejeno zgolj na snemanje zvoka.

Kljub vsemu pa lahko govorimo o velikih prihrankih, saj je cena enakovrednega 16 ali 35 mm filma 3 do 4 krat večja od kompleta za videotop. Še ceneje pa je, če se poleg naprave posebej dokupijo posneti filmi in prazne kasete – v tem primeru je prihranek tudi 6-kraten. Prodaja izdelka, ki je še zelo nov, je zaenkrat dobro stekla, vsekakor pa bo za osvojitev tržišča potrebno še precej vložiti.

Videotop je aktualen, še zlasti na področjih, kjer se razvijajo delavske univerze in v času, ko je izobraževanje ob delu iz dneva v dan pomembnejše.

Pocenili se bodo stroški izobraževanja, zapletene učne snovi bi postale dostopnejše prav z uporabo tega aparata, saj si vsak posameznik lahko predvaja temo, ki ga zanima do štiritisočkrat – takšna je življenjska doba technicolor kaset.

Stane Fleischman

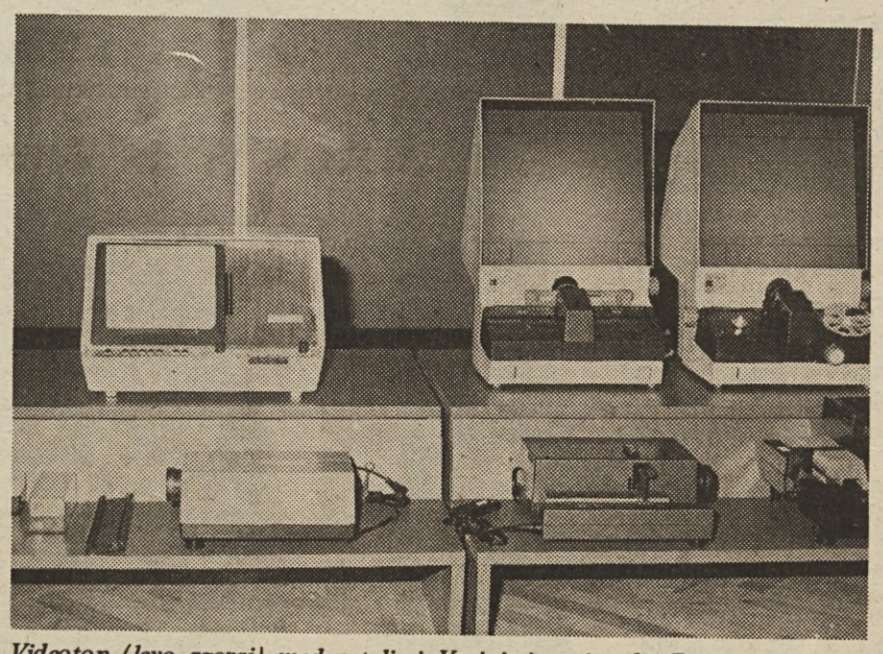

Videotop (levo zgoraj) med ostalimi Veginimi proizvodi. Zanimivi so zlasti čitalci mikrofilmov (desno zgoraj), ki jih izdelujejo v kooperaciji z ameriškim fotografskim gigantom Kodak.

Zbori delavcev

V temeljnih organizacijah in DS SS Iskre Elektromehanike bodo v petek, 23. decembra, ob 13. uri zbori delavcev. Za zbore je predviden naslednji dnevni red:

1. **Obravnava in potrditev predloga samoupravnih splošnih aktov, ki urejajo delitev dohodka in čistega dohodka;**
2. **Obravnava in potrditev predloga samoupravnega sporazuma o razdeljevanju OD, uporabi sredstev skupne porabe in nadomestil;**
3. **Informacija in razprava o predlogu spremembe samoprispevka za zdravstvene storitve.**

Večer narodnih pesmi in plesov

Komisija za kulturno dejavnost pri sindikalni konferenci Iskre Elektromehanike nas je spet prijetno presenetila. V dvorani doma JLA v Kranju je pripravila drugi večer narodnih pesmi in plesov. Na njem so sodelovali člani folklorne skupine PDB iz Predoselj, ženski pevski zbor iz Horjula in moški zbor Iskra. Letošnji večer je sovpadel v okvir številnih prireditev ob dnevu JLA. Organizatorjem in sodelujočim gre zahvala za prijeten večer.

Ženski pevski zbor iz Horjula.

Nastop folklorne skupine iz Predoselj.

Nove perspektive TOZD Mehanizmi

Tovarna mehanizmov v Lipnici je v letošnjem letu dosegla ugodne rezultate. V zadnjem letu so osvojili proizvodnjo sedmih novih izdelkov. V proizvodnji niso imeli večjih zastojev.

Letni izvozni plan v višini 1,274.000 dolarjev je bil dosežen že v mesecu juliju. V prihodnjem letu si bodo prizadevali razširiti prodajo v vzhodnih državah ter državah v razvoju, kar je poleg osvajanja novih proizvodov in dograditve nove proizvodne hale ena glavnih nalog.

V TOZD Mehanizmi je danes zaposlenih okrog 300 delavcev z ustrezno izobrazbo, tako da lahko skoraj vse naloge rešujejo sami, razen nalog iz razvojnega in ekonomskega področja. Tovarna ima lastno proizvodnjo delov, galvaniko, montažo, orodjarno, vzdrževanje, zametek lastnega razvoja, TPP in GPP, kontrolo, vratarsko službo in menzo. S tovarno sodeluje okrog 15 kooperantov.

NIHANJA V PROIZVODNJI

Vrednost proizvodnje občasno možno zaniha, kar tovarni mehanizmov povzroča vrsto problemov. Zato bi bilo treba vpeljati dodatne programe, saj delavcev ni mogoče voziti v Kranj. Letos bo vrednost proizvodnje predvidoma za 34 % večja kot lani in bo znašala okrog 110 mio dinarjev, od tega bodo za 1,8 mio dolarjev izdelkov izvozili.

USPEŠNA PRODAJA NA DOMAČEM IN TUJEM TRGU

S prodajo izdelkov Tovarne mehanizmov smo lahko zadovoljni. Komercialno področje Elektromehanike je v letošnjem letu zaposlilo nekaj novih ljudi in tako rešilo dolgoleten problem prodaje te naše temeljne organizacije na domačem trgu.

Po predvidevanjih bodo letos presegli planirano vrednost izvoza za 41 %. Letos je bil uvoz usmerjen predvsem v Italijo in Francijo. Za leto 1978 pa se kažejo nove možnosti za prodajo tudi v skandinavske dežele.

Tovarna mehanizmov v Lipnici ima spričo dobre kvalitete svojih izdelkov in tehnologije vse možnosti za uspešen razvoj. Poleg obstoječega programa bo potrebno razviti še kak proizvod, ki bo po ceni in kvaliteti konkurenčen na zunanjem trgu. Nove smeri razvoja novih izdelkov ima tovarna že začrtane. Za njihovo uresničitev bo potrebna tudi nova tehnologija in nova oprema ter dobri kadri z visoko, višjo in srednjo šolsko izobrazbo.

ČIMPREJ DO NOVIH PROIZVODNIH PROSTOROV

Gradnja nove proizvodne hale Tovarne mehanizmov v Lipnici je bila odobrena že 1974. leta, vendar se je zaradi pomanjkanja sredstev gradnja pričela šele lani. V letu 1978 naj bi bila nova hala opremljena z vsemi potrebnimi instalacijami. S starim objektom bodo morali povezati vse električne in energetske instalacije. Gradnja mostu za povezavo je v teku. Potrebne bodo tudi požarnovarnostne instalacije in nova telefonska centrala. Predlog o čimprejšnji realizaciji te investicije bo obravnaval delavski svet delovne organizacije.

A. Boc

Restavracija Iskra Kranj – Labore bo priredila dne 31. 12. 1977 ob 20. uri

SILVESTROVANJE

Igra ansambel Mrak – Argonavti. Vstopnice dobite v restavraciji.

Informacije po telefonu 064 21-245.

Šahovska sekcija Elektromehanike bo 27. decembra priredila

NAGRADNI HITROPOTEZNI TURNIR

ki bo v dvorani delavskega samoupravljanja, z začetkom ob 17. uri.

Pravico do udeležbe imajo šahisti Elektromehanike in priključenih TOZD industrije.

Zmagovalec bo prejel prehodni pokal.

Vabimo k številni udeležbi na tej zadnji letošnji prireditvi!

INDUSTRIJA ZA TELEKOMUNIKACIJE

TOZD TEN, LJUBLJANA

Reševanje stanovanjskih vprašanj

Reševanje stanovanjske problematike v naši TOZD se je v preteklem obdobju sicer odvijalo zadovoljivo. Vendar smo nekoliko več sredstev za ta namen, predvsem pa za nakup stanovanj pravzaprav pridobili v letošnjem letu, ko smo stanovanjsko politiko nekoliko bolj usmerili na dodeljevanju posojil, bodisi za nakup stanovanj, individualno gradnjo ali adaptacije.

Čeprav smo težili, da bi rešili najtežje probleme, pa nam zaradi dokajšnjega števila delavcev, ki še nimajo odgovarjajočih stanovanjskih razmer, ni povsem uspelo, da bi tudi te popolnoma rešili. V anketi, ki smo jo izvedli letos se je izkazalo, da bi kar okrog 80 delavcev želelo izboljšati svoje stanovanjske razmere, bodisi kot povečanje stanovanja, z boljšim stanovanjem, ali pa da bi sploh dobilo stanovanje. Zavedajoč se te precej težke problematike, smo se že pred leti odločili, da za stanovanjsko reševanje odvajamo 7 % od osebnih dohodkov. V preteklem letu smo tudi uveljavili določilo iz samoupravnega splošnega akta, da mora vsakdo sodelovati pri nakupu stanovanja s soudeležbo v višini do 30 % vrednosti, odvisno od socialnih pogojev.

Ob reševanju tovrstnih vprašanj pa se pojavlja kot najbolj pereč – skoraj nerešljiv problem, ki odločujoče vpliva na možnost rešitve stanovanjskih zadev, to je izredno velika fluktuacija delavcev. Ob dejstvu, da ta doseže letno stopnjo 10 % ali celo več, se dejansko vprašanje socialnih pogojev, predvsem pa stanovanjske potrebe nenehno spreminjajo, seveda v smeri večjih potreb. Poseben problem predstavljajo tudi delavci – samci in prav zato smo še posebno veseli ob akciji za izgradnjo samskih domov, ki ravno sedaj poteka v Ljubljani in za katero smo prepričani, da se bomo tudi pri nas na zborih delavcev odločili.

Sicer pa v letu 1978 načrtujemo, da bomo na razne načine zbrali okrog 8.000.000 din sredstev za reševanje stanovanjskih zadev, iz te vsote pa naj bi pridobili 9 stanovanj, ostalo pa namenili za posojila, ki jih delavci potrebujejo za razne oblike reševanj. Ker se je v zadnjem času zmanjšal interes za individualno gradnjo, oziroma nakup stanovanj, predvidevamo tudi zvišati višino posojila, saj tako smatramo, da bo več delavcev samoiniciativno poskušalo urediti svoje stanovanjsko vprašanje.

Glede na srednjeročni načrt, ki pri nas predvideva občutno povečanje delavcev, s tem pa nedvomno stopnjevanje nerešene stanovanjske zadeve, kakor socialne pogoje na sploh, pa bomo v prihodnjem letu izdelali konkreten načrt, kako v bodočnosti čimbolj uspešno reševati vse tovrstne probleme v korist zadovoljstva in čimboljšega počutja delavcev.

LEBER

ZAKAJ TAKO?

Pogled čez tovarniško ograjo

Vsakega Iskraša so pred opravljanjem vozniškega izpita naučili tudi ene od osnovnih veščin – parkiranja. Tedaj smo tudi spoznali, kako lahko parkiramo in kje ne smemo puščati vozila. Iskraši smo te ure šoferskih lekcij preskočili, saj nas je vse več, ki jim je pravilno parkiranje tuje. Zato je tudi našemu varnostniku, ki skrbi za red na parkiriščih, težko in mučno pregovarjanje trmoglavih voznikov.

Res, parkirnih prostorov je premalo. Vendar se zaradi tega še ne bi smelo dogajati, da je „zaparkiranje" sodelavčevega avtomobila postala moda. Lastnika osebnih vozil KR 478-93 in KR 638-00 se verjetno še spominjata, kje sta 6. decembra pustila svoja jeklena konjička. S svojim ravnanjem sta zaprla izhod trem sodelavcem.

Vsi, ki se vozimo na delo, vemo da stojijo avtomobili zelo različno, kot si pač lahko izmislijo posamezniki – bodisi počez ali z dvometrsko razdaljo med vozili ipd.

Prej ali slej se bo vsakomur od nas zgodilo, da se mu bo mudilo bodisi službeno, po opravkih ali domov. Zato ne bo odveč, če bomo znali poiskati tovariški način za osveščanje naših delavcev – voznikov. Za zdaj je kazen edini ukrep proti kršilcem prometnih predpisov. Morda bo pomagalo tudi to, da bomo odslej te „vrle" voznike s polnim imenom objavljali v glasilu.

A. B.

Upokojene delavce Iskre Elektromehanike smo v soboto povabili v tovarno ATC na Laborah, kjer je bila pogostitev. Vse upokojence smo obdarili, prejeli so tudi koledarje. Učenci kranjske glasbene šole pa so zanje pripravili krajši kulturni program.

Naše upokojence je pozdravil direktor splošnega sektorja Ivan Cvar.

Urejanje pravic in obveznosti iz zdravstvenega varstva

Skupščina občinske zdravstvene skupnosti Kranj in skupščina Zdravstvene skupnosti Slovenije sta dali v javno razpravo osnutka dveh pomembnih samoupravnih sporazumov, s katerima urejamo pravice in obveznosti iz zdravstvenega varstva. V informativnem listu smo že objavili nekatere novosti, ki jih prinašata omenjena sporazuma. Med delavci poteka živahna razprava, zato objavljamo obširnejšo informacijo o teh vprašanjih.

V javni razpravi moramo vsebino obeh sporazumov obravnavati hkrati, ker je samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz enotnega programa (republiški) le del celovitega zdravstvenega varstva in je zato že zajet tudi v občinskem sporazumu. S temi sporazumi natančneje določamo pravice iz zdravstvenega varstva, denarna nadomestila in povračila v zvezi z zdravstvenim varstvom, način zagotavljanja pravic, sistem in ravni solidarnosti kot tudi vse oblike obveznosti v zvezi z zagotavljanjem dogovorjenih pravic, vključno s sistemom doplačil uporabnikov.

Zakon o združenem delu in sprejeti samoupravni sporazumi o temeljih planov zdravstvenih skupnosti uvajajo nove družbenoekonomske odnose tudi na področju zdravstvenega varstva. Zadovoljevanje interesov in potreb s tega področja je postavljeno v odvisnosti o dohodkovnih možnosti združenega dela. Zdravstveno varstvo v vsaki občini je odsev rezultatov dela in dogovorjene solidarnosti ter vzajemnosti v TOZD, občinski in regionalni zdravstveni skupnosti ter Zdravstveni skupnosti Slovenije.

S samoupravnim sporazumom o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Kranj smo se dogovorili, koliko smo glede na načrtovani gospodarski razvoj v občini zmožni odvajati za zdravstveno varstvo. Tako določeni zneski, ki jih zagotavljamo z zbiranjem sredstev po sprejetih prispevnih stopnjah, pa ne pokrivajo vseh potreb delovnih ljudi in občanov po zdravstvenem varstvu. V gorenjski regiji zmanjka za leto 1978 okrog 69 milijonov din, v kranjski zdravstveni skupnosti pa 25,6 milijonov.

V javni razpravi bomo morali oceniti tako vrsto in obseg pravic kot tudi določiti obveznosti, da bi lahko obdržali sedanjo raven zdravstvenega varstva oz. zadovoljili večje potrebe uporabnikov. Uporabniki zdravstvenega varstva se sedaj ne zmenijo kaj dosti za skokovito naraščanje stroškov na tem področju in za stalne pozive samoupravnih organov zdravstvene skupnosti k bolj gospodarnemu trošenju sredstev, ki jih namenjajo za zdravstveno varstvo iz dohodka organizacij združenega dela oz. iz bruto osebnih dohodkov, torej njihovega dohodka.

Ne smemo pa pozabiti, da tudi izvajalci zdravstvenega varstva s sredstvi, ki jih delavci in občani združujejo v zdravstveni skupnosti in z njimi prek svobodne menjave dela zagotavljajo izvajanje zdravstvenega varstva, ne ravnajo vedno racionalno. Torej se tudi v zdravstvu skrivajo rezerve, ki jih bo treba slej ko prej odkriti.

S samoupravnimi sporazumi, o katerih v zadnjih dneh razpravljamo, se uvajajo ukrepi, ki naj bi tako obnašanje uporabnikov in izvajalcev spremenili. S predvideno participacijo (udeležbo iz lastnega žepa) ne zbiramo samo manjkajočih sredstev, temveč poskušamo uravnavati porabo, vzgajati uporabnike in nadzorovati izvajalce zdravstvenega varstva ter odpraviti lažno solidarnost med delavci.

Poleg navedenega spreminjanja sistema zdravstvenega varstva predlogi sporazumov prinašajo tudi številne druge novosti. Objavljamo samo nekatere:

– že z zakonom določene pravice prebivalstva v Sloveniji, torej pravice iz enotnega programa zdravstvenega varstva, ki so zaradi pomembnosti zagotovljene delavcu in občanu v vsaki občini ne glede na njene dohodkovne možnosti s solidarnostnim združevanjem sredstev v republiki, samoupravni sporazum razširja in je v enotnem programu zagotovljeno tudi popolno zdravstveno varstvo borcev NOV,

– z občinskim sporazumom uvajamo pravico do strokovne nege na domu, če zdravstveno stanje bolnika to narekuje;

– v preventivno zdravstveno varstvo so po novem vključeni tudi športniki;

– v bolnišničnem zdravstvenem varstvu je priznana kot pravica desenzibilizacija RH-negativnih žena z gama globulini pri porodu in po umetni in spontani prekinitvi nosečnosti;

– zdravstveno varstvo vključuje strokovno medicinsko delo v klubih zdravljenih alkoholikov;

– pravica do nadomestila osebnega dohodka je razširjena na kmete kooperante in rejnike, ki se jim priznava lastnost delavca v delovnem razmerju;

– odstotek nadomestila za čas nezmožnosti za delo se zvišuje na 90 %, kot to priznavajo OZD za prvih 30 dni odsotnosti z dela;

– ukinjeno je zniževanje nadomestila osebnega dohodka do 20 % za čas zdravljenja v bolnišnicah, saj so predvideni prispevki uporabnikov k stroškom bolnišničnega zdravljenja;

– zaradi stalnega porasta odsotnosti z dela zaradi nege ožjih družinskih članov je predvideno zoženje te pravice in sicer v višini nadomestila – na 70 % in z drugo enačico predloga, po katerem zdravstvena skupnost za prve tri dni ne bi priznala nadomestila (lahko pa ga prizna organizacija združenega dela);

– vsakih šest mesecev bo potrebno vsklajevati nadomestila osebnih dohodkov s porastom življenjskih stroškov;

– način določanja denarnih povračil (npr. za stroške prehrane in nastanitve, pogrebnino in posmrtnino) je za območje cele Slovenije poenoten;

– v sporazumu so nanovo predvidene obveznosti uporabnikov ob uveljavljanju zdravstvenega varstva (participacija), in sicer za vsak prvi pregled v splošnih obratnih ambulantah ter dispanzerjih, za strokovno nego na bolnikovem domu, za nekatere zobozdravstvene storitve, za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, za zdraviliško zdravljenje, za umetno prekinitev nosečnosti kadar le-ta ni medicinsko upravičena. V primerih, ko je participacija za posamezne storitve bila uvedena že sedaj, se zneski valorizirajo.

Marsikdo meni, da bodo obeti o bolj uravnavani potrošnji in o omejevanju včasih pretirane zahtevnosti uporabnikov zdravstvenega varstva s pomočjo lastne udeležbe v praksi ostali le na papirju.

Morda bodo res, težko je napovedati vnaprej. Resnica pa ostane: že sedaj dvigamo veliko prahu okrog teh pičlih odstotkov in razmeroma nizkih vsot, ki jih predstavlja neposredno doplačilo.

Stotine milijonov, ki gredo prav tako iz našega skupnega denarja, namenjenega za zdravstvo, samo ne naravnost iz žepa, pa žal ostajajo vse preveč ob strani.

Predlagatelji samoupravnih sporazumov vedno znova poudarjajo, da participacija ne sme biti tolikšna, da bi odvračala ljudi ob iskanju zdravniške pomoči. Za socialno varnost eksistenčno najbolj ogroženih pa so v sporazumih predvideni varovalni ukrepi: določila o oprostitvi plačevanja.

Poglejmo, katere so tiste kategorije uporabnikov, ki bodo oproščeni udeležbe: uživalci stalnih družbenih denarnih pomoči, upokojenci z varst-

(Nadaljevanje na 6. strani)

SKLEPI, SKLEPI

Ali je mislil tudi nas...?

Franc Šetinc je v pogovoru s komunisti tovarne LEK v Ljubljani povedal tudi tole: „Ponekod se je razpasla t. i. hipertrofija sklepov. Menijo namreč, da je že vse storjeno, če je izdelanih in sprejetih toliko in toliko sklepov. Vsi sklepajo, tudi sindikati, mladina – nikogar pa ni, ki bi bil pripravljen te sklepe tudi v roku uresničiti . . ."

Borisu Svetu v spomin

Pred nekaj dnevi je po dolgotrajni in zahrbtni bolezni smrt iztrgala iz sredine najdražjih ter vseh, ki smo ga poznali in cenili, Borisa Sveta, ki je 30. oktobra dopolnil komaj 49. leto življenja. Čeprav smo se zavedali, da je njegovo zdravje zelo krhko, saj je bil prav zaradi tega pred letom dni invalidsko upokojen, nas je vest o njegovi nenadni smrti močno presunila. Težko je dojeti dejstvo, da ga ni več, saj smo še nedavno tega skupaj snovali načrte, kako bomo razširili dejavnost našega obrata v Cajnarjih na Notranjskem, katerega najbolj vnet zagovornik za ustanovitev je bil prav on.

Svojo kreativno pot je začel kot komaj 14-letni deček, ko se je vključil v kurirske vrste in s tem v boj za osvoboditev naše dežele izpod okupatorskega jarma. Nadaljeval je aktivno v enotah VOS, nato pa VDV. Po osvoboditvi je bil nekaj časa v službi na državnem sekretarijatu za notranje zadeve, za tem pa se je vpisal na Višjo upravno šolo in jo uspešno končal. Po tem je svoje delo nadaljeval na raznih odgovornih delovnih mestih v našem gospodarstvu in družbeno-političnih skupnostih, med drugim pa vsekakor najdlje kot tajnik Občine Cerknica in nato Piran, odkoder je prišel k nam in bil imenovan za vodjo splošnega sektorja, kar je bilo tudi zadnje v njegovem žal prekratkem življenju.

Z njegovim odhodom so se spet razredčile vrste tistih, ki s svojim delom in predanostjo spreminjajo usmeritev družbe, izhajajoč iz bistva človeških odnosov. Dobro se je zavedal, da je vse delo namenjeno za dobrobit delovnega človeka, za lepše življenje, humanejše in enakopravnejše odnose v vsej skupnosti. Ob strokovnem delu je vsa leta nesebično in požrtvovalno deloval v raznih družbeno-političnih in samoupravnih organih, kjer je pomagal pri reševanju pomembnih vprašanj in nalog. Odraz za njegove dosežke na vseh področjih so številna priznanja in odlikovanja, ki so mu bila podeljena.

S svojim nesebičnim delom in iskrenostjo, kar se je odražalo predvsem v tenkočutnosti in pripravljenosti za reševanje vsakršnih problemov, toplini ter želji po pomoči človeku, je bil zelo priljubljen med ljudmi, užival je zaupanje in spoštovanje in prav zato ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

Sodelavci
Tovarne elektronskih naprav
Ljubljana

VOJAKI NAM PIŠEJO

Pozdrav iz JLA

Delavci kranjske Elektromehanike se v času služenja vojaškega roka navadno ne oglašajo, čeravno bi tudi njihova pisma z veseljem objavili. Po dolgem času smo le dobili pošto od našega delavca – vojaka: „Oglašam se vam prvič – iz Delnic, kjer služim vojaški rok. Dnevi mi kar hitro minevajo in kmalu bom spet v Iskri," nam piše **Franc Štupar**. Pozdravlja svoje sodelavce in želi celotnemu kolektivu Iskre Elektromehanike srečno novo leto!

Dragi Franc, v imenu kolektiva Elektromehanike Kranj in uredništva glasila Iskra se ti zahvaljujem za pisemce in lepe želje. Tvojo prošnjo bomo skušali izpolniti. Pa oglasi se še kaj! Srečno!

Urednik

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji Tovarne ATC se iskreno zahvaljujem za izkazano pozornost ob mojem osebnem prazniku in dnevu republike. Vsem družbenopolitičnim organizacijam, predvsem pa sindikatu želim veliko sreče in uspehov v letu 1978.

Francka Peternel

INDUSTRIJA IZDELKOV ZA ŠIROKO POTROŠNJO

Enakopravna združitev

Prejšnji petek se je v Škofji Loki sestalo predsedstvo sindikata DO Široka potrošnja in pretreslo predlog novega Samoupravnega sporazuma o združitvi v DO Široka potrošnja. Sporazum je že v javni razpravi. Bistvena novost tega akta je v tem, da so vsi delavci, ne glede na TOZD povsem v enakopravnem položaju, združevanje pa temelji na dohodkovnih odnosih.

Iskra – Široka potrošnja je med našimi delovnimi organizacijami edina nastala na podlagi združevanja šestih renomiranih tovarn, ki imajo dolgoletno tradicijo v samostojnem poslovanju. Poleg tega je važen činitelj tudi velika dislokacija, saj so TOZD raztresene od Železnikov prek Ljubljane do Sežane.

ORGANIZACIJSKE NOVOSTI

Gotovo je najbolj vidna novost nova TOZD Prodaja. Ta služba se bo s svojimi funkcijami osamosvojila, seveda pa mora prej še urediti formalnosti z registracijo in seveda opredeliti se mora odnos med Prodajo in proizvodnimi TOZD, zlasti dohodkovni odnos.

Ob združevanju funkcij na ravni DO pa sporazum predvideva ustanovitev dveh novih skupnih delovnih področij in službe zanjo: to sta Področje za proizvodno tehnično dejavnost ter drugo novo področje za tržništvo. Po teh dveh službah je bila že velika potreba, saj so dosedanja področja pokrivala vse dejavnosti, premalo pa je bilo poudarjeno, da je osnovna dejavnost proizvodnja oz. tehnična dejavnost.

Prav tako je s tržništvom na ravni DO. Nova služba bo skrbela za pravilno tržno usmeritev in s tem za proizvodnjo pod tem vidikom. Hkrati bo dajala nasvete, oz. smernice nabavnim in prodajnim službam o izvajanju komercialne politike.

Poleg tega pa akt o združitvi predvideva ustanovitev treh novih izvršilnih organov in sicer: Odbor za organizacijsko kadrovske zadeve, Odbor za samoupravljanje in Odbor za razvoj programske politike. Ustanovljen je tudi nov kolegijski poslovodni organ, ki mu predseduje glavni direktor.

DELO NOVIH ODBOROV

Novi izvršilni organi bodo poglobili samoupravni proces, zlasti na področjih, kjer se je pokazala potreba po odločanju in koordiniranju dela vseh TOZD.

Odbor za organizacijsko kadrovske zadeve bo vodil kratkoročno in dolgoročno politiko DO. Poleg tega bo skrbel tudi za spremembe funkcij služb v skladu s potrebami IŠP. Hkrati bo ta odbor uskladil organizacijsko politiko TOZD, da bi tako dosegli enotnost in čimvečji učinek na vseh področjih. Posegel bo tudi v načrtovanje v širšem družbenem področju in tako vplival na politiko izobraževanja, nagrajevanja in ostalih organizacijsko-kadrovskih funkcij.

Odbor za razvoj samoupravljanja pa bo pripravljal osnutke samoupravnih aktov, osnutke sprememb v aktih in tekoče bo spremljal vso interno in družbeno zakonodajo. Skrbel bo za nenehno rast in utrjevanje samoupravljanja, svetoval in uvajal bo nove organizacijske oblike pri samoupravnem zorenju in nenehnem spreminjanju v družbi. Vse te funkcije pa bo opravljal v tesni povezavi z družbenopolitičnimi organizacijami, ki so nosilec samoupravnega poglabljanja.

Odbor za razvojno-programsko politiko bo pripravljal predloge za dolgoročno in kratkoročno planiranje razvoja vse DO in vseh TOZD. Predlagal pa bo tudi uskladitve proizvodnih programov TOZD, predvsem pa bo važna njegova funkcija ustrezne programske usmeritve na podlagi tehničnih dosežkov in potreb na trgu. Ta funkcija bo nujno vezana na temeljito raziskavo trga, kar so doslej v IŠP pogrešali.

Vsi ostali samoupravni faktorji pa ostajajo z vsemi svojimi funkcijami, ki so prilagojene določilom Zakona o združenem delu. Prav tako ostajajo ostale službe, po katerih DO združuje določene funkcije v enakih vlogah z nekaterimi spremembami, pač skladno z novim zakonom.

DRUŽBENOPOLITIČNA DEJAVNOST

Važna postavka v Samoupravnem sporazumu o združevanju v IŠP je velik poudarek družbenopolitičnim organizacijam in njenim funkcijam. Zlasti izstopajo izrazite pristojnosti in dolžnosti sindikata – nosilca in tolmača volje delavcev. To odločanje ni ločen proces, ampak organska celota s samoupravljalci in njihovim hotenjem.

Izstopa tudi funkcija Zveze borcev. Bolj kot doslej bodo ZB vključili v posvetovanja in iskanja rešitev. Tako se bo tradicija NOV samodejno prelivala v dogajanje, proizvodnjo in gospodarske odločitve, kar je zlasti važno glede na samozaščito in SLO.

DELITEV DOHODKA

Dohodkovni odnosi bodo vtkani že v plane DO in TOZD. Tako bodo dosegli enotno gospodarjenje in pravično delitev prigospodarjenih sredstev. V ta namen bodo poenotili poslovanje, organizacijo in poslovno ter razvojno politiko.

Vse TOZD bodo imele enake kriterije tudi pri delitvi osebnih dohodkov. Delovna mesta – pravzaprav delovne naloge bodo enako rangirane in uspešnost bodo nagrajevali po istih kriterijih. Tako bo sistemizacija in njeno vrednotenje enotno, cilj te enotnosti pa je pravično nagrajevanje po istih merilih – predvsem po vloženem delu.

FY

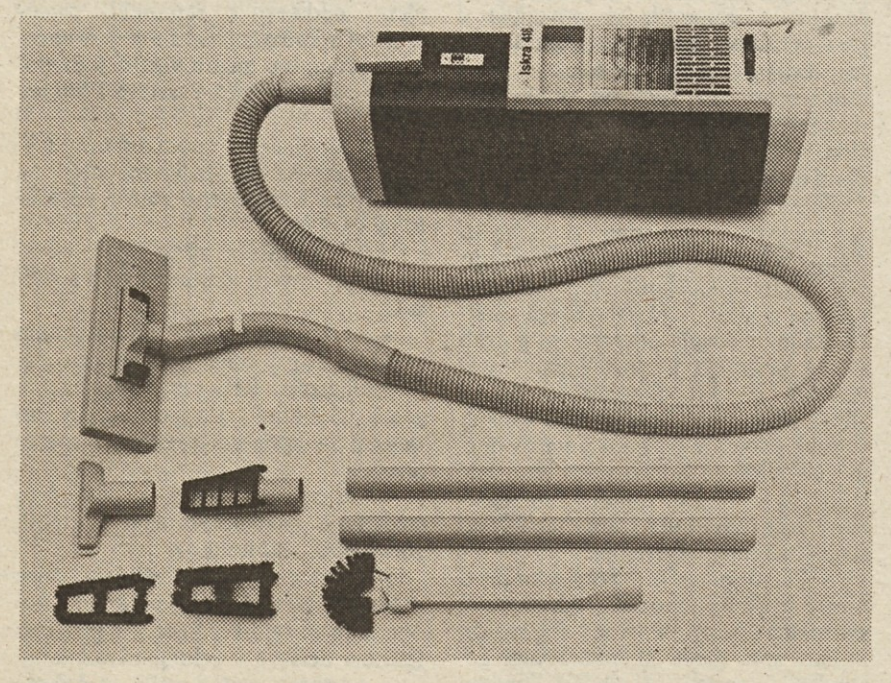

Sesalnik Iskra 418.

TOZD ELEKTROMOTORJI

Dobro sodelovanje razvojnikov s ČSSR

Tovarna Elektromotorjev Iskra v Železnikih že dlje izdeluje v kooperaciji s Češko tovarno Elektro Praga Hlinsko. V Železnikih izdelujejo sesalne enote visokih kakovosti, v Hlinskem pa ostale sestavne dele za sesalce za prah. Sodelovanje je na višini zlasti zadnji čas, ko razvojniki s Češke in Iskre kontaktirajo že ob nastajanju izdelkov in prispevajo strokovno mnenje že v fazi razvoja.

Prejšnji teden je bila v Iskri ekipa strokovnjakov iz Elektro Prage Hlinsko. Z Iskra Commerce se je dogovarjala o povečanju dobav, v tovarni v Šentjerneju o elektronskih regulatorjih, največ časa pa so se zadržali v TOZD Elektromotorji v Železnikih, s katerimi sodelujejo že več let.

V imenu Elektro Praga so se pogovarjali ing. Jindrich Čaps – vodja prodaje, Stanislav Kolvoda – vodja tehnične kontrole in Josef Hudec – vodja konstrukcije.

Iz Elektromotorjev pa so pri razgovorih sodelovali Jože Šturm – vodja razvoja, Jože Pegam – vodja tehnične kontrole in Ivo Ribič – referent za inozemske kooperacije.

Pogovori so bili za obe strani zelo plodni, saj so dogovorjene količine višje kot lani in v letu 1978 bodo s skupnimi močmi že v začetku leta razvili nov sesalnik tipa Iskra 417, ki je v Elektro Praga že v fazi razvoja. To bo popolnoma nov sestalnik sodobnejših oblik in barv in kar je najvažnejše – boljše kvalitete. Hkrati Iskrini razvojniki v Železnikih končujejo razvoj ustrezne sesalne enote.

Čehi načrtujejo tudi 1000 W sesalnik za gospodinjsko uporabo, za katere bo sesalne enote prav tako izdelovala TOZD Elektromotorji. Za Železnike to ni nikakršna novost, saj take sesalne enote že izdelujejo za drugega kooperanta in verjetno so Čehi prav pri njih dobili impulz za ta sodobni, kvalitetni in močni sesalnik.

Pri vseh dogovorih je bilo morda najvažnejše to, da obe strani nista gledali sodelovanja toliko skozi dinar, oz. skozi krono, ampak je obema šlo za tesno sodelovanje in pomoč pri strokovnnem delu, kar je obema firmama v veliko korist. Čehi že prodajajo sesalnike na zahodnem trgu in to so dosegli prav z Iskrinimi motorji, sesalnimi enotami in seveda Iskrino kvaliteto in izkušnjami.

Hkrati so se pogovarjali tudi za širše sodelovanje pri več gospodinjskih aparatih. Zdaj obe strani proučujeta možnosti in pogoje za sodelovanje, ker naj bi bil skupen uspeh dolgoročen in sodelovanje pri proizvodnji gospodinjskih aparatov trajno.

Pri pogovorih so se omejili predvsem na tehnično problematiko, tako, da bi čimbolj uskladili potek dela pri razvoju, tehnologiji in proizvodnji sesalnikov. Ob tem so si izmenjali izkušnje, ki jih imata obe strani ob ločeni proizvodnji istega artikla.

KF

Urejanje pravic in obveznosti iz zdravstvenega varstva

(Nadaljevanje s 5. strani)

venim dodatkom, kmetje, ki so oproščeni davčne obveznosti zaradi elementarnih nesreč, dela nezmožne osebe, začasno nezaposlene osebe in drugi, za katere bo to predlagala skupnost socialnega skrbstva. Plačila bodo oproščene tudi osebe, za katere to določajo zakoni: vojaški invalidi, imetniki partizanske spomenice 1941 in ostali. Lastna udeležba je predvidena tudi za nekatere pravice iz enotnega programa: za prvi kurativni pregled, prvi obisk zdravnika na domu, prvi prevoz z reševalnimi vozili in za zdravila. Ob tem velja omeniti, da za zdravila, s katerimi se zdravijo nalezljive bolezni, duševna, rakasta, mišična in živčno mišična obolenja ter sladkorna bolezen, ne bo lastne udeležbe.

Lista o višini lastne udeležbe za posamezne pravice iz zdravstvenega varstva je bila objavljena v časopisu Glas v torek, 6. decembra, v prilogi Dogorovimo se. O poteku javne razprave in številnih pripombah ter predlogih, ki jih izražajo delavci DO Iskre Elektromehanike bomo poročali po novem letu. Javna razprava je podaljšana v januar.

Po informaciji občinskega sindikalnega sveta Kranj priredil: A. Boc

S kamero po TOZD

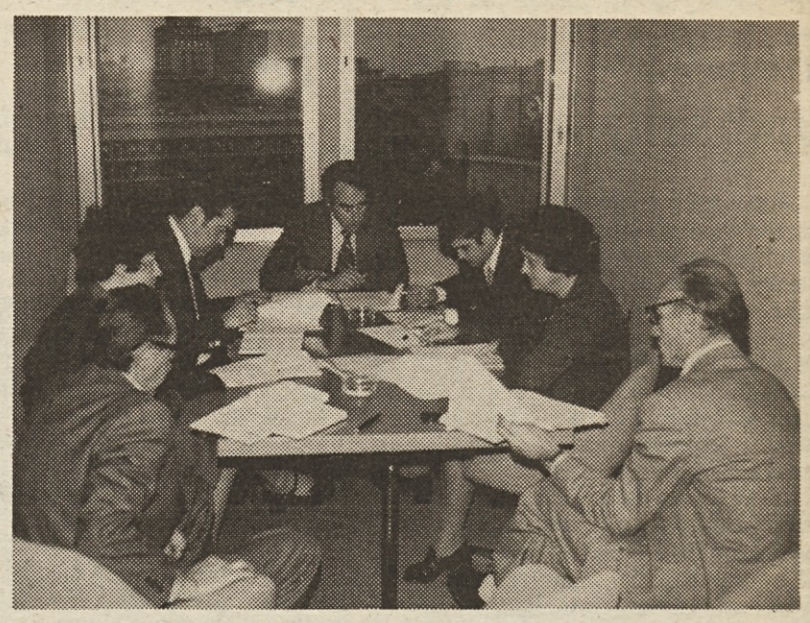

SKUPNE SLUŽBE: Odbor za medsebojna delovna razmerja pod vodstvom Marjana Berceta je imel letos vrsto zahtevnih nalog, ker so popolnjevali strokovne službe. Pokazalo se je, da je vse več ekonomistov, elektroinženirjev in strojnikov, ki so se pripravljali zaposliti v Iskri – Široki potrošnji. Na sliki med sejo Odbora.

TOZD ELEKTROMOTORJI ŽELEZNIKI: Ob pomanjkanju delavcev, zlasti deklet v montaži, so zaposlili skupino mladih delavk iz Prekmurja. Na sliki: Mlade Prekmurke si pod vodstvom vodje kadrovske službe Janeza Skoka ogledujejo proizvodnjo. (F. Kotar)

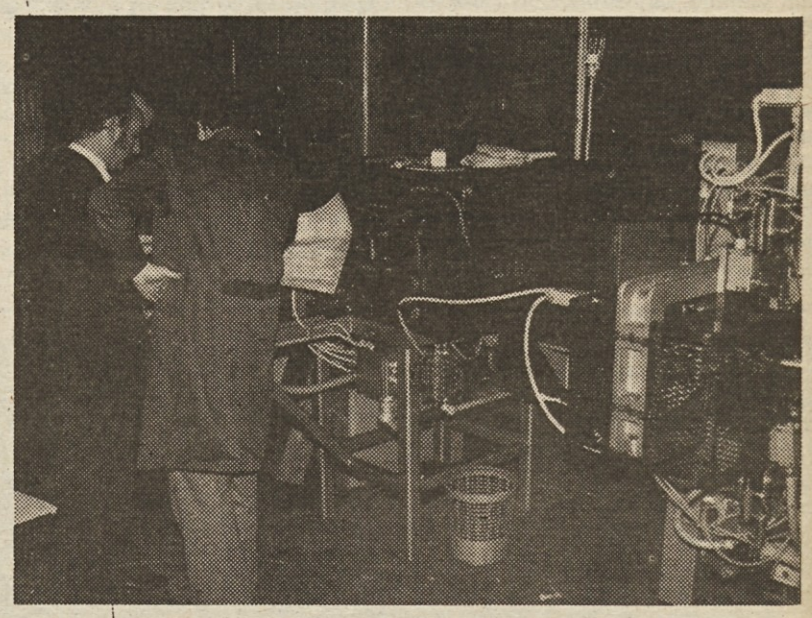

TOZD ELEKTROMOTORJI ŽELEZNIKI: Te dni montirajo nov avtomatski stroj – kombiniran za vlaganje utorne izolacije in navijanje statorjev. Stroj je uvožen iz ZDA – firma GLOBE, povečal bo kvaliteto dela, omogočil hitrejši tempo proizvodnje in bo zamenjal najmanj tri delavke.

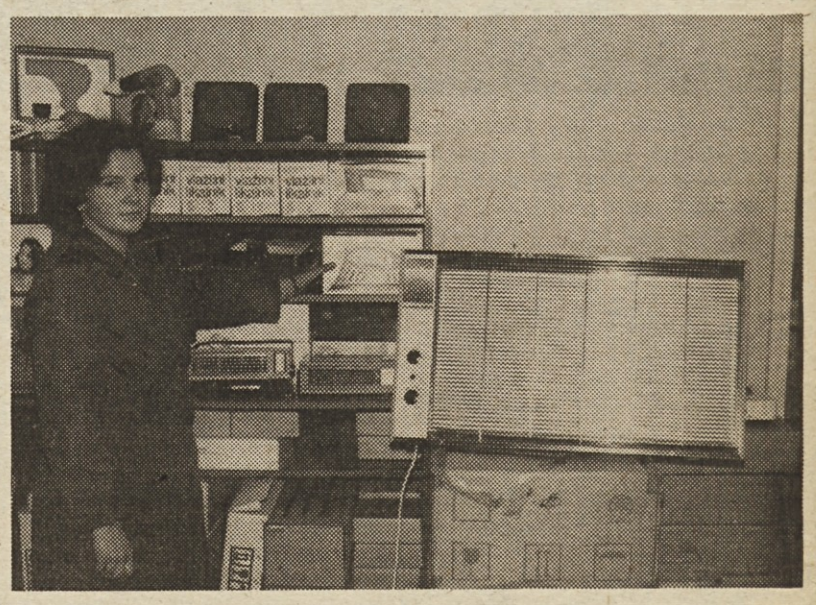

TOZD GOSPODINJSKI APARATI ŠKOFJA LOKA: Tovarniška maloprodajna trgovina se letos lahko pohvali z velikim prometom, ki pa še vedno raste. Najbolj gredo v denar nove modulne peči, nam je povedala prodajalka Vera Kočarjeva.

Ali bo večina delavcev zainteresirana ?

Izgradnja našega sistema in še posebno odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka je pogojila nujne vsebinske novosti pri gibanju sredstev za osebne dohodke. Žal se večkrat in prepogosto pojavljajo cele nove teorije in znanosti, kako bomo delitev izvedli po novem. V kolikor je to široka akcija, namenjena temu, da se večina delavcev zave nove družbenoekonomske vsebine dohodka in osebnih dohodkov, dodajamo, kljub obilici pristopov in rešitev ter izrečenih misli, še naš pogled. Ta predstava naše aktivnosti ima dvojen namen. Prvi je ta, da si izmenjamo mnenja, da odpravimo slabosti in vnesemo pravilnejše rešitve, drugi pa, da se zaposleni seznanijo z vsebinsko zasnovo novih odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka namenjenega za osebne dohodke.

Znana in včasih za naš razviti samoupravni sistem težka resnica je, da nam neposredni proizvajalec jasno pove, da pričakuje od vseh sprememb debelejšo kuverto in da se na pravno zapisane formulacije ne razume zadosti. To hotenje po večjem osebnem dohodku, ki je lastno skoraj slehernemu delavcu, moramo spremeniti v želji po čim večjem dohodku, kot rezultatu dela vseh delavcev.

Po dolgem času smo se začeli ukvarjati z nalogo, da naj osebni dohodki naraščajo skladno z rezultati dela, to je z gibanjem dohodka in produktivnosti. Da bi moralo biti temu tako, vemo vsi že precej časa. Še sreča, da smo sprejeli ZZD, ki nam nalaga zakonsko dolžnost, da se dogovorimo tako, da z osebnimi dohodki ne bomo še naprej zavirali naše reprodukcijske sposobnosti. Danes tako uveljavljamo tista načela, ki so bila v naših aktih že zapisana, ne pa tudi konkretizirana in ne izvajana.

Pri nas smo se odločili, da v letošnjem letu pripravimo tisti del samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov, ki se nanaša na družbenoekonomsko vsebino formiranja SOD in da bomo celotni samoupravni sporazum tudi v pravno formalni vsebini prilagodili ZZD in drugim zakonom s tega področja v teku leta 1978.

Prek strokovnega in poslovodnega usklajevanja smo prišli do osnov in meril, ki smo jih delno že, v manjšem delu pa jih posredujemo v tem času, posredovali zaposlenim v obravnavo. Lahko razumljivi dogovori, ki neposredno kažejo na delitev sredstev za osebne dohodke bodo omogočili, da dosežemo motivacijo zaposlenih po čim večjem dohodku, ki bi pogojeval večje osebne dohodke in sklade.

V prvi vrsti smatramo, da naj bo relativna rast sredstev za osebne dohodke za 10 % nižja od rasti dohodka, s čimer si bomo zagotovili hitrejšo rast sredstev za razširjeno reprodukcijo in večji osebni dohodek kot rezultat živega in minulega dela. To razmerje je že upoštevano v predlogu gospodarskega načrta. To določilo pa ni edino in neodvisno. Realizira se ga preko ustreznega izračuna, ki vsebuje tudi obseg poslovanja in gibanje stroškov.

Izdelani kriteriji za izračun pravice do sredstev za osebne dohodke so postavljeni na primerjavah planiranih in realiziranih elementov poslovanja, to je celotnega prihodka in stroškov. Ta pravica do sredstev za osebne dohodke se pa lahko uveljavlja v skladu s planiranimi razmerji plana v delitvi dohodka. Prav proporc plana, oz. delitvena struktura dohodka je eno izmed osnovnih meril pri delitvi SOD.

Vsa tri merila pri delitvi sredstev za osebne dohodke pogojujejo, da se s planom natančno dogovorimo za načela delitve in da osebni dohodki ne morejo naraščati na račun skladov. Na drugi strani pa proporc plana nalaga, da naj se celotna struktura realiziranega dohodka v primerjavi s planiranim giblje skladno rezultatom, ki so pa lahko tudi pogoj zunanjih vplivov, oz. spremenjenih pogojev poslovanja.

Samoupravni sporazum s temi obveznostmi in pravicami bo dejansko izredno boleča novost v naslednjem letu, še posebno glede na slabše rezultate poslovanja zniževati osebne dohodke. Precej hud ukrep je že zamrznitev osebnih dohodkov, medtem ko je zniževanje že skoraj revolucija. Naši gospodarski načrti kažejo na najboljše, tako da ne pričakujemo zniževanja osebnih dohodkov, ampak njihovo najmanj 15 % rast. Nujnost prilagajanja višine osebnih dohodkov rezultatom dela bo pri zaposlenih povzročilo večji interes za ekonomsko poslovanje v pogledu pridobivanja dohodka in trošenja sredstev. Taki zavestno sprejeti ukrepi in merila delitve dohodka za osebne dohodke pa bodo nujno povzročili zaostrovanje odnosov pri delitvi celotnih sredstev na posamezne delavce, s čimer bomo vedno dosledneje prihajali do delitve osebnih dohodkov po opravljenem delu. To je tudi naš končni cilj, saj bo nedelo sodelavca vplivalo na nižji dohodek in osebne dohodke zavestnih in pridnih delavcev, ki bodo prisiljeni ukrepati.

Pri razmišljanju o strogem izvajanju teh samoupravno sprejetih nalog in obveznosti se nehote, pač glede na preteklost, pojavlja vprašanje, ali bodo vsi spoštovali načelo delitve po ustvarjenem dohodku in produktivnosti. Nedoslednost enega bo namreč pripeljala do nedoslednosti neposredne in širše okolice, s čimer bodo delavci tistih sredin, ki so zavestni in bodo spoštovali sprejete dogovore na slabšem, saj bodo v končni fazi za enako ali podobno delo (nedelo) prejeli nižje osebne dohodke. To dejstvo narekuje, da bomo morali v najkrajšem času sprejeti nekatere skupne – družbene dogovore o delitvi dohodka za osebne dohodke. Odvisno od rezultatov dela gospodarstva, to je v skladu z gibanjem dohodka, se bodo morala gibati sredstva za osebne dohodke SIS in DPO.

O. Zorn

Edvard Škrbec je prejel zlato značko in plaketo za prek 25-krat darovano kri.

Srečanje krvodajalcev

Tako prijetnega srečanja kot je bilo konec minulega tedna v delavski restavraciji novogoriške Iskre – Avtoelektrike, že dolgo ni bilo. Zbralo se je prek 130 članov kolektiva zaposlenih v novogoriških temeljnih organizacijah in skupnih službah, ki so darovali kri 5, 10, 15, 20 in celo prek 25-krat.

Na tej zares prisrčni slovesnosti, oz. srečanju, je krvodajalce najprej pozdravil in jim čestital namestnik glavnega direktorja Vincenc Kokelj, nato pa je spregovoril o pomenu krvodajalstva pri nas predsednik občinskega odbora rdečega križa Nova Gorica dr. Otokar Perko. Vsem prisotnim je čestital in se jim zahvalil za človekoljubnost in solidarnost, saj so s svojo krvjo mnogim vrnili zdravje in rešili številna življenja. Vsem tistim, ki so darovali kri več kot 5-krat je podelil posebna priznanja in značke, Edvardu Škrbcu pa je predal zlato plaketo in zlato značko, saj je vpisan med darovalce krvi že prek 25-krat.

Seznam krvodajalcev bi bil predolg, če bi hoteli našteti vse tiste, ki so darovali kri že več kot petkrat. Zato naj ne bo zamere, če omenim samo tiste, ki so darovali kri prek 15 in prek 20-krat.

Prek 15-krat so darovali kri: Klavdij Ferfolja, Jurij Modic, Rudi Satler, Lidija Štrukelj, Franc Štanta, Jože Štanta, Perina Tinunin, Zvonko Žižmond in Peter Vuk.

Prek 20-krat pa so kri darovali: Karlo Faganel, Živko Kokelj, Metod Potočnik, dr. Mladen Viher in Ernest Vižintin.

Naj omenim še posebno željo Rdečega križa, ki je bila prisotna ves čas srečanja. Krvi potrebujemo iz dneva v dan več. Mogoče jo bomo že jutri potrebovali sami, naši znanci, sorodniki . . . Zato se odločite tudi vi in s tem humanim dejanjem dokažite, da ste tudi sami pripravljeni pomagati sočloveku s svojo krvjo, ki je nenadomestljiva.

Marko Rakušček.

Predsednik občinskega odbora Rdečega križa Nova Gorica dr. Otokar Perko izroča Angelu Pavlinu priznanje za deset krat darovano kri.

V temeljnih organizacijah združenega dela Industrije avtoelektričnih izdelkov v Novi Gorici se je krvodajalstvo, ta plemenita in humana dejavnost zelo razvila. Posnetek je z letošnje podelitve priznanj in značk, katerese je udeležilo nad 150 krvodajalcev.

Izreden uspeh športnikov Avtoelektrike

Prek 150 športnic in športnikov iz raznih kolektivov novogoriške občine se je prejšnji petek zbralo v prostorih hotela Sabotin na svečani razglasitvi najboljših posameznikov in ekip delovnih organizacij, ki so tekmovali v letošnjem letu na delavskih športnih igrah.

Svečano razglasitev je pričel predsednik občinskega sindikalnega sveta Viljem Pahor, ki je poudaril velik pomen športnih srečanj, saj to delovne kolektive še bolj zbližuje in vpliva na dobre in poglobljene medsebojne odnose.

Med prisotnimi je bilo prek 25 najzaslužnejših športnic in športnikov Iskre – Avtoelektrike. Kako tudi ne, saj so osvojili ekipno ženske in moški 1. mesto v občini in s tem prehodni pokal. Naj povemo še to, da se je letos prijavilo na tekmovanje 41 delovnih organizacij iz občine Nova Gorica. Ta uspeh je največji športni dosežek v zgodovini Iskre – Avtoelektrike, zato je še toliko pomembnejši in dragocenejši ter vzpodbuden za še večje športne rezultate v prihodnjem letu.

Poglejmo nekaj rezultatov posameznikov in ekip.

Kegljanje ženske posamezno: 3. Slavka Marinič, 4. Zinka Fornezzi. Tekmovalo je 49 kegljalk;

Največ pokalov, medalj in diplom so osvojili prizadevni športniki Avtoelektrike.

Kegljanje moški posamezno:

3. Zdenko Ličen, 8. Joško Bremec, 21. Drago Štefanič; vseh tekmovalcev je bilo 104;

Plavanje posamezno ženske: 2. Neda Seljak na 50 metrov prosto;

Plavanje posamezno moški: 50 m: – 3. Ivan Kragelj, 5. Emil Krajnik, 6. Zoran Znidaršič;

Krogla moški: 2. Stanko Mihelj, 4. Andrijan Možina, 5. Milko Špacapan;

Tek na 1000 m: 2. Davorin Nemec;

V malem nogometu je sodelovalo 37 ekip, iz Avtoelektrike 4 ekipe. Osvojili so 7., 19., 20. in 28. mesto.

V rokometu je sodelovalo 11 ekip. Prvo mesto je osvojila Avtoelektrika I, 2. pa Avtoelektrika II.

V kegljanju – moški je sodelovalo 26 ekip. Avtoelektrika I je osvojila 1. mesto, Avtoelektrika II pa je bila 16.

Za balinanje se je prijavilo 32 ekip. Avtoelektrika I je osvojila 3., Avtoelektrika II pa je pristala na 13. mestu.

Za namizni tenis se je prijavilo 29 ekip. Prepričljivo 1. mesto je osvojila Avtoelektrika I, na 5. mesto pa se uvrstila Avtoelektrika II.

Košarka – moški. Sodelovalo je 10 ekip, ekipa Avtoelektrike I je zasedla 2., Avtoelektrika II pa je bila 5.

V šahu so pristali predstavniki Avtoelektrike na 9. mestu med 16 prijavljenimi ekipami.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Po dolgotrajni bolezni je bil invalidsko upokojen sodelavec novogoriške Iskre TOZD – Tovarna generatorjev in elektronike Valter Marusig. V naše uredništvo je poslal naslednjo zahvalo:

Zaradi dolgotrajne bolezni sem bil v oktobru letošnjega leta invalidsko upokojen. Ker sem bil deležen velike pozornosti, bi se rad zahvalil celotnemu delovnemu kolektivu Iskre – Avtoelektrike, posebno sindikalni organizaciji za denarno pomoč, ki so mi jo dali ob tej priložnosti. Prav tako se toplo zahvaljujem svojim sodelavcem v oddelku remont za podarjeno spominsko darilo ter zdravstveni službi obratne ambulante Iskre, ki mi ob vsaki priliki nudi zdravniško pomoč.

Kljub temu, da odhajam v pokoj, želim, da bi še naprej ostal v stiku s kolektivom Iskre – Avtoelektrike, saj mi je vedno stal ob strani in mi nudil vso moralno podporo. Za vse skupaj se še enkrat iskreno zahvaljujem.

Srečanje štipendistov

V četrtek je bilo že tradicionalno letno srečanje starega in novega upravnega odbora Kluba štipendistov. Predstavil se je novo izvoljeni predsednik Matjaž Mlinšek in vsemu odboru „položil na srce", naj v prihodnjem letu ohrani tempo živahnega delovanja, kot je bilo lani.

Že kar tradicija je postala, da vsako leto stari in novi izvršni odbor povabita najaktivnejše člane Kluba štipendistov na tovariško srečanje in večerjo. Tudi letos se niso izneverili tradiciji in v živahnem vzdušju so štipendisti naredili precej načrtov za prihodnje leto. Srečanja so se udeležili tudi nekateri zastopniki kadrovskih služb iz delovnih organizacij, novi predsednik ZSMS Iskra Ciuha Avguštin, Stane Preskar, vodja štipendijske službe Ivica Korenjak in strokovni svetovalec za izobraževanje Sonja Vrhovec.

Predsednik izvršnega odbora je v pozdravnem nagovoru zaželel, naj bi štipendisti aktivnost kluba povečevali vsaj s takim tempom kot lani. Med drugim je pozdravil tudi „stare bajte" zelo delovne bivše člane Kluba Zlatka Matiča, Dušana Lozeja, Žarka Jenka, Ivana Grzina in Mirka Ivančiča. Vse povabljene bivše člane je postavil za zgled živahnega dela, duhovite požrtvovalnosti in pripadnosti Iskri. Zaželel je, naj bi člani kluba, ko se zaposlijo, ostali pravzaprav še vedno člani, saj je članstvo Iskre kontinuira na zadeva.

Novi predsednik Matjaž Mlinšek pozdravlja povabljene.

Predsednik odbora za štipendije Bernard Lenardič pa je v svojem pozdravu naročil vsem študentom, naj svoje aktivnosti širijo, poglabljajo in se ob njih vključujejo v bodoče delo. Kakor šola, tako je važna tudi izvenšolska dejavnost, ki predvsem pomaga k zbliževanju in občutku pripadnosti Iskri.

Vzdušje na srečanju je bilo veselo; šal in pesmi kar ni zmanjkalo. Drobno zbadanje s šalami in pesmimi med „štromarji" in strojniki je pripomoglo k salvam smeha. Ob študentih se človek kar pomladi in njihova živahnost je prav nalezljiva.

Ko sem ogledoval te naše bodoče sodelavce v njihovem veselem vzdušju, se nisem mogel otresti kratke meditacije: „V mladih je bodočnost". Pa to ni le fraza, tega bi se morali vsi zavedati, da so mladi strokovnjaki nosilci novega strokovnega znanja, delovnega kolesa in novih idej, samo če jih znamo prav vključiti v naših tovarnah.

KF

Sklepi 8. seje skupščine ZP Iskra

(7. december 1977)

Skupščina sprejme poročilo Odbora za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v ZP ISKRA o opravljenem usklajevalnem postopku za izdelavo predloga Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA v predloženem besedilu predloga ter na osnovi podanega poročila in mnenj na zasedanju, z večino glasov (2 vzdržana), sprejme in posreduje predlog Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA delavcev v SOZD ISKRA v sprejem, hkrati s sprejetimi roki IO KOOOS SOZD ISKRA za izvedbo referendumov ter podpis samoupravnega sporazuma, kot sledi:

– 9. 12. 1977 – delavski sveti TOZD sprejemajo predlog samoupravnega sporazuma in odločajo o izvedbi referenduma ter določijo podpisnike samoupravnega sporazuma
– 23. 12. 1977 se v vseh OZD v ISKRI izvede referendum o sprejetju predlogov samoupravnega sporazuma
– 28. 12. 1977 podpis samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA

Istočasno Skupščina pooblašča Odbor za spremljanje izvrševanja programa in delovnih načrtov preobrazbe samoupravnih odnosov v ZP ISKRA, da po potrebi opravi tiste formalne, nevsebinske popravke, s katerimi se zadosti potrebam za registracijo s tem sporazumom sprejetih vsebinskih odločitev.

Skupščina sprejme predlog IO KOOOS in priporoča OZD, da se za podpis samoupravnega sporazuma pooblasti predsednika delavskega sveta DO in glavnega direktorja delovne organizacije.

Skupščina priporoča organizacijam združenega dela, da hkrati s postopkom sprejemanja Samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA obravnavajo tudi osnutek Samoupravnega sporazuma o družbeno ekonomskih osnovah skupnega prihodka, skupnega dohodka in svobodne menjave dela med delavci TOZD, združenimi v DO SOZD ISKRE in med delavci TOZD DO ISKRA COMMERCE.

INDUSTRIJA AVTOELEKTRIČNIH IZDELKOV

Izreden uspeh športnikov Avtoelektrike

(Nadaljevanje s 7. strani)

Tudi strelci so bili odlični. Med 36 ekipami so sodelovale tudi tri ekipe iz Avtoelektrike. Zasedle so 1., 5. in 10. mesto.

Odbojka – moški. Prijavljenih je bilo 12 ekip, Avtoelektrika je osvojila 6. mesto.

Kegljanje – ženske:

V tej panogi se je prijavilo 14 ekip. Avtoelektrika I je pristala na odličnem 3. mestu, Avtoelektrika II pa je bila 9.

Med sedmimi prijavljenimi ekipami v namiznem tenisu – ženske, so predstavnice Avtoelektrike osvojile 4. mesto.

Streljanje – ženske. Strelke Avtoelektrike so osvojile 3. mesto med 12 prijavljenimi ekipami.

Ekipni vrstni red ženske

1. Salonit Anhovo, 2. SGP Gorica, 3. Iskra – Avtoelektrika

Ekipni vrstni red moški:

1. Iskra Avtoelektrika, 2. Meblo, 3. Salonit

Skupno moški in ženske:

1. Iskra Avtoelektrika, 454,9 točk
2. Salonit 417,7 točk
3. Meblo 401 točka.

Seveda se je to veliko slavje po razglasitvi rezultatov nadaljevalo še dolgo. Veseli smo bili vsi, še najbolj pa športni referent Ilko Vidic, ki ima gotovo največ zaslug za ta zavidljivi uspeh. Zato se nisem niti čudil čestitkam, ki so deževale vsevprek, pridružujemo pa se jim tudi ostali z željo, da bi prehodni pokal ostal čez leto dni za vedno v vitrini športnic in športnikov Iskre – Avtoelektrike.

Marko Rakušček

Predsednik občinskega sindikalnega sveta Viljem Pahor izroča prehodni pokal za osvojeno ekipno prvo mesto športnemu referentu Avtoelektrike – Ilku Vidicu.

V ponedeljek, 12. t. m., se je iztekel zadnji delovni dan dolgoletnemu sodelavcu Iskre – Avtoelektrike, Slavku Bensi, ki je odšel v zasluženi pokoj. Slavko se je zaposlil v Iskri Avtoelektriki v orodjarni 22. 6. 1963. leta, zanimivo pa je to, da ves ta čas ni bil niti enkrat pri zdravniku in tudi na zdravljenju ne. Sodelavci so se od Slavka prisrčno poslovili, se mu zahvalili za ves vloženi trud pri delu, mu zaželeli še veliko srečnih dni in mu podarili spominsko darilo.

Skupno s sodelavci je nastal tale posnetek, ki bo Slavka še dolgo spominjal na prijetne, pa tudi težke dni v Iskri. Slavko je obljubil, da bo še vedno rad prišel na obisk, naše delo in uspehe pa bo spremljal tudi v zasluženem pokoju v družinskem krogu.

Počitniške kasarne ali letovanje po individualnem okusu?

Vse večje organizacije združenega dela imajo tudi že oblikovane svoje počitniške skupnosti, ki imajo nalogo, da skrbijo za izvajanje politike družbenega standarda glede letovanja. Čim večje je podjetje, tem večje in boljše počitniške domove naj bi imelo, po možnosti seveda celo več in v raznih krajih. Največ zanimanja je vedno bilo, po vojni pa še posebno, za domove ob morju, saj je to zanimivo predvsem za družine z otroki, za letovanje v planinah in hribih je veliko manj zanimanja.

Iskrin počitniški dom na Bledu je odšel v anale, dom v Trenti se s težavo drži pri življenju, kliče po obnovitvi in zanj se delavci nič posebno ne pulijo. Dugi otok kaže večjo življenjsko silo in ima več perspektiv, dom v Poreču ima skromne kapacitete in ima tudi že sive lase.

Velikopotezno zasnovana „Pineta“ je mrtvorojeno dete, še bolje rečeno splav velikana, ki se ni mogel roditi. Umaška občina je postavljala nerealne zahteve, pokazale so se neogibne težave pri „združevanju sredstev“ in najbrž je celo najbolj prav tako. Lokacija ni bila čisto nič simpatična, morje tam nič vabljivo, ves okoliš grozi, da se bo razvil v tipično urbano počitniško velenaselje.

Iskra se je torej, če prav vidim, spet znašla na razpotju, pred odločilno dilemo: kako reševati svojo socialno in družbeno nalogo, kako omogočiti prijetno in ceneno letovanje svojim članom, da bi izpolnila njihova upravičena pričakovanja, da bi zagotovila svojim sodelavcem primerno rekreacijo?

Na razpolago sta danes praktično dve poti:

a) Zgraditi svoj lastni, veliki dom po primeru Velenja v Fiesi

b) Najemati, zakupovati, odkupovati manjše objekte.

Večji del delovnih organizacij je praktično že ubral to drugo pot, saj je nakupil primerno število počitniških prikolic, karavanov in jih daje na razpolago interesentom. To je prav gotovo zelo enostavna in elastična rešitev. Žal so pa te prikolice obsojene na prav hitro propadanje, saj ni nobenega pravega gospodarja in je sprotno vzdrževanje prepuščeno dobri volji in vestnosti uporabnikov, zato so take prikolice zrele za odpis praktično že po nekaj sezonah.

ZP Iskra je danes izrazito policentrično organizirana, saj ima obrate v 28 občinah in menda na 58 lokacijah. To je dejansko tudi edino možno in pravilno, da se lahko pravilno izkoristijo kadrovski potenciali v posameznih področjih.

To bi lahko služilo kot napotek tudi pri izbiranju ene in druge poti v politiki počitniških domov. Prepričan sem namreč, da postaja policentrizem, dislociranost vedno bolj nujna smer pri urejanju in organiziranju letovanj. Ljudje si namreč tudi kot individualni turisti danes vedno raje izbirajo manjše počitniške objekte, bungalove, penzione, koče, hišice kot velike hotelske kasarne. Prav tako je verjetno minil čas velikih počitniških domov, saj pride tako delavec praktično samo iz ene tovarne v drugo, celo leto dela v proizvodnem veleobratu, dva tedna ali deset dni preživi v velestavbi ob morju. Ljudje postajamo individualisti, hočemo predvsem tisto, kar ravno nam ugaja, hočemo tudi pestrost, vsako leto drugam.

Oglejmo si torej prednosti in pomanjkljivosti vsake od obeh možnosti.

1. Velik počitniški dom „kasarna oddiha“

prednosti:
- podjetje ima z njim večji ugled
- nepremičnina pomeni trajno vrednost
- zagotovljena je kontinuiteta
- so možnosti za razvoj dodatnih oblik rekreacije
- primeren prostor za organiziranje seminarjev, tečajev, posvetov
- možnosti za zamenjavo počitniških kapacitet z drugimi interesenti, z domačimi ali tujimi podjetji.

pomanjkljivosti:
- težka, skoro nedostopna finančna obremenitev
- v nasprotju z okusi, željami, potrebami sodobnega človeka, s psihosocialnimi tendencami po begu iz okolja množic, težave v primerih reorganizacij v SOZD (komu naj pripada, kaj mu pripada, kdo bo odslej nosilec ipd.)?
- nizka letna izkoriščenost (po podatkih stat. letopisa so kapacitete počitniških domov izkoriščene letno le v višini 12 %),
- izredno velike težave vsako leto pri pridobivanju potrebnih kadrov (kuharic, strežnega osebja, večen problem z upravniki),
- velike težave in stroški pri vzdrževanju in popravljanju,
- monotonost, zasičenost („vedno isti kraj, vedno isti ljudje!“)

2. Policentrične, dislocirane kapacitete

prednosti:
- možnosti za veliko, široko, bogatejšo ponudbo
- velika fleksibilnost
- nobenih skrbi za režijo, kadri
- v končni konsekvenci nižja cena
- ne bremeni fondov
- nobenega vzdrževanja
- velika pestrost, možnost za zadovoljevanje individualnih okusov
- neomejene možnosti za najemanje novih kapacitet, odpovedovanje prejšnjih

pomanjkljivosti:
- nič ni „našega“
- manjše možnosti za zagotavljanje in kontrolo dogovorjene kakovosti pri uslugah
- neizenačen standard uslug.

Z drugim primerom imam v mislih najemanje manjšega števila ležišč oziroma sob v večjem številu krajev, prvenstveno vsekakor še vedno ob morju. Šlo bi lahko za hotele, penzione, privatne sobe, sobe v počitniških domovih. Z lastnikom bi sklenili ustrezno pogodbo, v kateri bi bili precizirani bistveni elementi, kot je število sob in ležišč, dolžina zakupa, cena, pospravljanje ipd. Hrana bi bila eventualno v isti hiši ali morda v kakem drugem restavracijskem ali gostinskem obratu nekje v bližini, morda tudi privatno.

Glede na zakup, ki bi zajemal načelno 60 ali 70 dni v sezoni, bi se z lastnikom morali dogovoriti za sorazmerno ugodnejšo ceno, ki naj bi bila cenejša od polne komercialne cene, kakih 20 %, bi prispevala svojemu sodelavcu, predvsem z nizkimi dohodki, njegova delovna organizacija. Na ta način bi postalo letovanje dostopno praktično vsakemu interesentu, saj bi plačal za penzion morda malo več kot 60 % normalne cene.

Naša počitniška skupnost bi v tem primeru opravljala predvsem naslednje naloge, kar zadeva letovanja:

Pred sezono odkrivanje zanimivejših možnosti, iskanje primernih krajev, sob, dogovarjanje z lastniki, urejanje sporazumov, sestavljanje pogodb. Na začetku sezone pa bi opravljala le dispečersko nalogo, dodeljevala sobe interesentom, pobirala vplačila in sproti nadzorovala izpolnjevanje dogovorjenih pogojev v najetih krajih in hišah.

Zdi se mi, da bi tak način omogočal veliko večjo elastičnost in bi lahko zadovoljil mnogo širšo paleto zahtev (možnost izbiranja med večjimi letoviškimi kraji in manjšimi zaselki, za družine ali brez, za interesente z avtomobili ali brez, blizu ali bolj daleč, v hribih ali ob morju, pozimi ali poleti).

Če se sedaj iščejo glavne smernice za bodoči razvoj počitniške skupnosti in za izpolnjevanje njenih nalog, bi bilo verjetno dobro razmisliti tudi o teh dveh glavnih alternativah (lasten velik dom ali večje število manjših, najetih kapacitet).

Ta kratek zapis je nastal na osnovi nevezanega razgovora z direktorjem ISKRA Invest servisa tov. Marjanom Dvoračkom, ki sicer ni najbolj navdušen nad 56. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD ISKRA, v katerem so se delavci vseh TOZD v ISKRI odločili, da s podpisom tega sporazuma preide dosedanja Počitniška skupnost ISKRA v sestav ISKRA ISE. Čeprav zaenkrat še malo z rezervo, kot temu rečemo, pa seveda star prekaljen organizator ne more tešiti svojih idej kako pričeti na izboljšavi letovanja naših delavcev, kako organizirati izlete, rekreacijo itd. Prav gotovo pa vse to ni dovolj, če ne bo razumevanja tako s strani poslovodnih, družbenopolitičnih in samoupravnih struktur celotnega podjetja ISKRA.

H. M.

Iskra med najboljšimi v Evropi

V Celje in Maribor nas pot bolj malokrat zanese. Pred dnevi pa smo obiskali naše servise v tem koncu. Zvedeli smo marsikaj novega. Kvaliteta v Iskri raste. Dela pa je seveda vedno več, ker je tudi izdelkov vedno več. Kot pri vsakem delu je tudi v servisih treba razvozlati marsikak problem.

V Celju sicer ni Iskrinega servisa, zato pa sta dve delavnici, s katerima imamo pogodbe za servisne storitve za to področje. To sta Elektrosignal in servisna delavnica Plinarne. Elektrosignal sem ob obisku dolgo iskal. Končno sem ga našel, na vratih pa je bil listek: Preselili smo se.

Oglasil pa sem se v Plinarni. Vodja servisne mreže Alojz Terbuc je bil sicer zelo zaposlen, vendar mi je rade volje povedal, kako delajo.

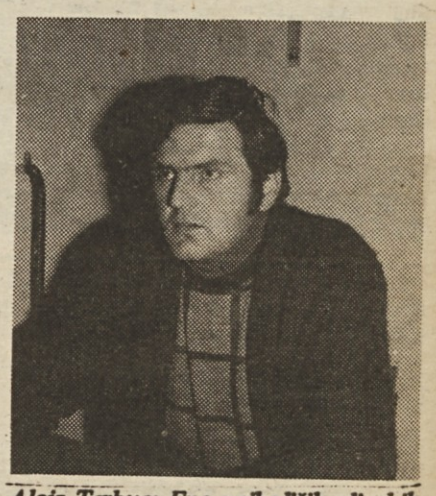

Alojz Terbuc: Eno najboljših plinskih peči v Evropi imate.

„V glavnem pri nas popravljamo Iskrine plinske peči. Odlične so. Ker pri našem delu dobimo v roke različne izdelke, domače in uvožene, mislim, da o njih vem veliko. Za vaše moram reči, da so med najboljšimi na evropskem trgu. Zelo uporabne so in tudi izdelava je solidna. Pa še nekaj moram pohvaliti: Že pred časom smo opazili na pečicah konstrukcijsko napako. Opozorili smo nanjo tovarno v Škofji Loki. Takoj so jo odpravili.“

Seveda tudi ne teče vse gladko. Vodja Terbuc meni, da se ob sklenitvi pogodbe za servisiranje IC vse preveč zanima le za ceno uslug in rezervnih delov, oz. načinu nabave, manjka pa dobro založena konsignacija, kjer bi serviserji vedno lahko dobili potrebno robo. Pogodbenik gotovo ne bo nosil

(Nadaljevanje na 9. strani)

SESTANEK PREDSEDSTVA ZSM SOZD ISKRA

Na seji smo mladi obravnavali, ali pa bili seznanjeni z devetmesečnim poslovanjem SOZD. Nadalje smo dokaj kritično obravnavali tudi samoupravno sporazumevanje v TOZD, OZD in SOZD in prišli do spoznanja, da se včasih ne zavedamo družbene odgovornosti pri samoupravnem odločanju.

Kritično smo pregledali tudi delo v osnovnih organizacijah, koordinacijskih svetih delovnih organizacij in ugotovili, da delo ne poteka povsod tako, kot bi moralo, ali pa se opaža stagniranje aktivnosti. Zato smo se dogovorili, da bomo vse sile usmerili v poživitev dela.

Pri analizi uresničevanja nalog, katere smo sprejeli na prejšnjem zasedanju smo ugotovili, da jih ne uresničujemo v celoti. Seznanili smo se tudi s pomembnim dogodkom v času od prejšnje seje.

Na koncu smo se dogovorili, da v mesecu decembru vsi predsedniki KS ZSM po delovnih organizacijah preanalizirajo delo v posameznih osnovnih organizacijah in, da oddajo poročilo predsedniku KS ZSM SOZD Iskra.

Potrebno je pospešiti ureditev kadrovskih evidenc po OO in OZD, saj je to ena od osnov uspešnega dela koordinacijskega sveta na ravni SOZD.

V nadaljnjem obdobju bomo mladi poskušali organizirati tudi razstave in prireditve, kjer bomo predstavili naše sovrstnike iz šol.

A. C.

Nitrozamini nas obkrožajo

Nekaj najnovejših medicinskih dognanj glede nastanka rakastih obolenj pomembnih zlasti za naše delavce pri rezkalnih strojih

Nemca Walterja Schulzeja se je polotila nekega dne morilska sla. V napoto mu je bila naenkrat žena Gabriela. Ker je bil po poklicu kemik, se mu je zdela najprimernejša edino zastrupitev. Nekaj mesecev je razmišljal, kakšen strup naj bi uporabil, da bi žena hitro umrla brez bolečin in da teh strupov pri morebitnem raztelesenju ne bi odkrili. Odločil se je za dimetil-nitrosamin, strup, ki povzroča v telesu razpad jeter. Toda strokovnjaki so pri obdukciji odkrili strup in dokazali, da Gabriela ni umrla naravne smrti. Walter Schulz bo zato čez nekaj tednov stopil pred zahodnonemške sodnike.

Že leta 1930 je ameriški zdravnik dr. Freud označil nitrosamine kot izredno zahrbtne snovi, zaradi hitrih učinkov in ker po kratkem času brez sledu izginejo. Danes medicina ve, da ta zahrbtnost ne temelji na akutni zastrupitvi, temveč, da tudi majhne količine nitrosaminov povzročajo rast divjih celic – nastanek raka.

Toda nitrosamini obkrožajo svet, so povsod med nami. Ne samo v mesnih in ribjih izdelkih, nahajajo se tudi v cigaretnem dimu in v umetnih gnojilih. V zelo majhnih količinah so celo v človeški slini.

Vse kaže, da nitrosamini usodno vplivajo na človeštvo. Povzročitelji so vedno večje smrtnosti za rakom, zlasti na želodcu, črevesju in ledvicah ter pri tumorjih na trebušni slinavki, vsaj tako menijo znanstveni sodelavci nemškega osrednjega inštituta za raziskavo raka v Heidelbergu. S poskusi na živalih so v 80 % primerov dokazali vpliv N-nitroso-spojin na nastanek rakastih tvorb po vsem telesu. Poskusi so se zvrstili ne samo na podganah in miših – tudi npr. na opicah, kot najbližjih človekovih sorodnikih. Zato se seveda sama vsiljuje misel, da potekajo podobne reakcije tudi pri ljudeh.

Skoraj ni človeka na naši zemlji, ki ne bi vsak dan prišel v neposredni ali posredni dotik z nitrosamini, ali vsaj sestavinami nitrosaminov. To so predvsem amini, ki sestoje iz kisika, vodika in dušika in so v vseh vrstah hrane. Nadaljnja sestavina nitrosaminov je nitrit. Obe snovi sta sami zase popolnoma neškodljivi. Če pa se snideta v človeškem želodcu, se dogodi majhen čudež. Kisla notranjost želodca namreč ustvarja ugodne pogoje za spojitev obeh sestavin v nitrosaminske molekule in tako postane človeški želodec razvojni laboratorij za strupe.

Raziskovalci menijo, da je naravnost tragično, da se ne da izključiti nobenega od delujočih faktorjev, da bi preprečili nastanek nitrosaminov. Amini so v vseh živilih, nitriti pa so običajno sredstvo za konzerviranje mesa (šunka, sploh vse, kar je industrijsko prekajeno). Nastanejo med drugim po bakterijski redukciji iz nitratov, torej iz dušikove kisline. Nitrat in nitrit učinkujeta precej podobno. Obe dušikovi snovi sta soli dušikove oz. dušikaste kisline.

Nitriti so še danes poglavitno klasično umetno gnojilo in nikomur ni mar, če vsebuje zelenjava nevarne in tako škodljive količine nitro spojin.

Čeprav je nitrit odlično sredstvo za uničevanje bakterij „clostridium botulinum" – z njim preprečujemo zastrupitve imenovane botulizem – so pred dvema letoma na Norveškem z odlokom znižali količine nitrata in nitrita v živilih za 70 %, vendar zato ni nastal niti en primer zastrupitve z botulizmom. Tudi v ZDA so znižali količine za 50 % zlasti v šunkah, ki je tako priljubljen obrok pri ameriškem zajtrku.

V Zahodni Nemčiji pripravljajo ukrep, vendar se bodo lotili najprej živil za dojenčke in majhne otroke. Že sedaj pa živilska industrija dodaja v živila askorbinsko kislino (ali C vitamin), ker so znanstveniki ugotovili, da vitamin preprečuje nastanek nitrosaminskih molekul.

Kar se dogaja z mesnimi živili, velja bržkone tudi za druge prehrambene izdelke in celo zdravila. Znana je afera z aminophenazonom, piramidonu podobnim sredstvom za lajšanje bolečin.

V laboratoriju v Heidelbergu so naredili preizkus. Vzeli so dve tableti – kot je velevalo navodilo na priloženem listku – sredstva za lajšanje bolečin, ki je vsebovalo aminophenazon skupaj z vitaminom C. V epruveti so zmešali tudi zelenjavni sok ter ustvarili s temperaturo 37°C in z ustrezno kislino iste razmere kot so v želodcu.

Rezultat: kljub vitaminu C je nastalo 500 mikrogramov dimetilnitrosamina – to je doze ki je povzročila pri preizkusnih živalih nastanek raka. V nemškem inštitutu menijo zato, da bi morala sleherna industrija zdravil deklarirati na priloženih navodilih tudi najmanjšo možnost nastanka nitrosaminov.

Vendar nam ne preti samo iz živil nevarnost z nitrosamini. Tudi iz zraka. Zastrupljeno, neprevetreno ozračje, zlasti v velikih mestih, vsebuje mnogo dušikovega dioksida NO_2, ki povzroča, kot so že ugotovili, nastanek tumorjev. Sam NO_2 ni nevaren in ne povzroča nastanka rakastih celic. NO_2 pa se rad veže z vodikom iz vode in oblikuje dušikovo kislino. Kislina si po nenapisanem pravilu najde ustreznega partnerja – amine in kot sedaj že vemo, sestavljajo se nitrosamini.

Veliko smo že brali o nevarnostih, ki so jim bili pred leti izpostavljeni delavci pri izdelavi ali obdelavi polivinilkloridnih materialov, a tudi kovinarjem preti nekaj podobnega.

Delavci ob stružnicah so neprestano pod vplivom nitrosaminske megle. Pri stružnicah namreč uporabljajo vrtalno olje, ki sestoji iz alkanol-aminov. Ti ustrezno pripravijo površino materialov za rezkanje in hladijo material, ter iz druge sestavine nitrita, ki jih delavci ob strojih stalno vdihavajo in se odlagajo neposredno tudi na nezaščitene dele kože ljudi.

Nitrosamini se stalno rojevajo tudi pri proizvajalcih kozmetičnih izdelkov. Številna mazila vsebujejo alkanol-amine, snovi, ki mimo osnovnih učinkov ohranjajo uporabnost mazil za daljšo dobo. Proizvajalci pa narede kremno maso naenkrat v velikih količinah in jo spravijo v kovinske sode. Odtod jo počasi predevajo v majhne pločevinaste ali plastične lončke in pošiljajo na tržišče. Toda veliki kovinski sodi so obdelani s sredstvi proti rjavenju, ki spet vsebujejo nitrite. Nitrosaminska veriga je tako spet zaključena.

Znanstveniki ugotavljajo, da zasledovanje nitrosaminov s tem ni končano, temveč se pravzaprav šele začenja. Zaradi nagle rasti rakastih obolenj po vsem svetu bodo raziskave nadaljevali, toda za zdaj so veliki pesimisti, da bi se dalo kaj prida ukrepati proti nitrosaminom.

Ker nitrosamini zadevajo nas vse, posebno pa kot smo lahko prebrali delavce v strojnih delavnicah in teh je v naših proizvodnih enotah precej, smo zaprosili predstojnika zdravstvene ambulante Iskra-Commercea in specialista za medicino dela dr. Zupančiča za strokovno mnenje in nasvet glede nitrosaminov.

Dr. Zupančič se povsem strinja s temi novimi dognanji, ki so bila publicirana v strokovnem medicinskem časopisju, toda pristavlja, da do sedaj niso zaznali primerov rakastih obolenj, morali pa bi delavci iz strojnih delavnic redno prihajati na zdravniške preglede vsaj enkrat do dvakrat na leto. Kjer uporabljajo vrtalno orodje, morajo pogosteje zračiti prostore.

Mnogo bolj kot hladilno olje, je škodljiv tobačni dim. Čeprav je bilo že toliko napisanega o škodljivosti inhaliranja tobačnega dima tudi za nekadilce v zakajenih prostorih, ki zanesljivo povzroča rakasta obolenja, nismo pri nas še ničesar ukrenili. Primerov teh obolenj je veliko in ko jih zdravniki razkrijejo, se zvrste zelo žalostni prizori, polni obupa in trpljenja.

Koliko časa bomo še potrebovali, da bomo do kraja doumeli, kakšno škodo sami sebi prizadevamo, ko brezbrižno na vseh krajih in ob vsakem času zastrupljamo sebe in bližnje sodelavce s kajenjem?

Marjan Kralj

ISKRA–MED NAJBOLJŠIMI V EVROPI

(Nadaljevanje z 8. strani)

rizika zaloge rezervnih delov. Za to bo seveda moral poskrbeti proizvajalec. Pa tudi serviserje bi lahko tu in tam povabili na inštrukcije, oz. kak seminar. Tako pa je treba marsikaj odkrivati sproti, kar je v tovarni že zdavnaj jasno. Treba bi bilo tudi pripraviti enoten katalog rezervnih delov Iskrinih izdelkov, da ne bi prihajalo do nesporazumov.

V našem servisu v Mariboru pa je bilo kot doma. Prijazno so me sprejeli in mi mnogo povedali o svojem delu. Razložili so mi, naj bi bil to pravzaprav regionalni servis za vso Štajersko, pa žal še ni ta naloga v celoti izpolnjena. Vodja Roman Mavrič, široko razgledan mož in dober organizator, je s kadrovsko zasedbo zelo zadovoljen. Večina od trinajstih zaposlenih je „starih mačkov" in svoj posel opravljajo z znanjem in izkušnjami.

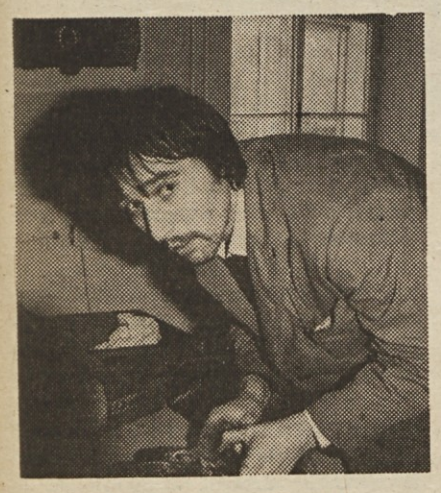

Milan Marin „se daje" z brusilko.

Vendar pravi Mavrič, da bo treba še več in več izobraževanja ob delu. Ne toliko rednih študentov ob delu, ampak bo treba dodatno študirati najnovejše tehnične dosežke po svetu. Vsi tehnični ljudje morajo slediti napredku tehnike, sicer nujno ostanejo za časom, na stranskem tiru.

Tudi serviserji vseh strokovnih profilov bodo morali vse več vedeti. Računalništvo, mikroelektronika, avtomatika in druga tehnična dognanja zahtevajo znanje in spet znanje. Na to mora Iskra misliti že danes, da ne bo prepozno. Če ne bo šlo drugače, bo treba misliti na izobraževanje v domači režiji, kot to delajo za svoje delavce in svoje potrebe velike firme po svetu.

O kvaliteti v zadnjih letih pa v servisu sodijo, da je kar na solidni višini. Tako kvaliteta, oz funkcionalnost izdelkov, kot tudi njihova vzdržljivost, oz. solidna izdelava.

Roman Mavrič tudi meni, da bi na področju širokopotrošnih izdelkov morali v Iskri bolj dati poudarka visokim zahtevam kupcev. Nekako ostajamo zelo „širokopotrošni", manj pa izdelujemo za zahtevnejše kupce. To velja zlasti za področje zabavne elektronike. Iskrin namen pa je prav prodor na področju zahtevnejše elektronike in elektrotehnike.

Druga težava, ki žuli servise pa je opremljenost z instrumentarijem in specialnimi orodji. „Treba bo misliti na to, da s kladivom in izvijačem ne bomo kos popravilom mikroelektronike niti tiskanim vezjem. Proizvodnja in posodabljanje najnovejših tehničnih dosežkov: senzorji – tranzistorji, mora dobiti svoj odmev tudi v tehnični opremljenosti delavnic za servisne usluge," meni vodja Mavrič.

Iskra bo morala poskrbeti tudi za bolj sprotno inštruiranje servisnih mehanikov. Pogostokrat prvič vidijo nov izdelek, ali novo izvedbo šele, ko kdo to prinese v popravilo. Tečaji in seminarji bodo morali slediti bolj sistematično in metodično proizvodnji. Le tako bomo sledili svojemu izdelku do konca – k potrošniku.

KF

Roman Mavrič, vodja servisa v Mariboru: Še in še bo treba študirati . . .

ŠAH

Srečanje z JLA

Sodelovanja vrste tovarn, ki nosijo Iskrino zvezdo z vsemi rodovi naše armade, ne bi mogli označiti za enostranskega. Stiki se ne omejujejo zgolj na proizvodno sodelovanje, temveč so mnogo širši – pripadniki armade se vsako leto večkrat zberejo skupaj z različnimi nameni – bodisi na kulturnem, športnem ali šahovskem področju. V okvir srečanj za šahovskimi deskami sodi tudi tradicionalno tekmovanje za pokal Iskre.

Široko sodelovanje med Iskro in JLA sta v otvoritvenem govoru 16. decembra, ko so se zbrali šahisti **Iskre in JLA v Iskrini ljubljanski poslovni stavbi**, orisala Jože Čebela in predstavnik JLA podpolkovnik Čurić. Posebej sta poudarila izredno plodna srečanja za črno belimi deskami, ki so že zdavnaj prerasla iz ozkih športnih v prijateljska. Datum tega srečanja nikakor ni bil izbran slučajno, kajti bližina praznika JLA, 22. december, ni več dan, ki bi ga praznovali izključno pripadniki naših oboroženih sil, temveč ga praznujemo vsi delovni ljudje v naši domovini.

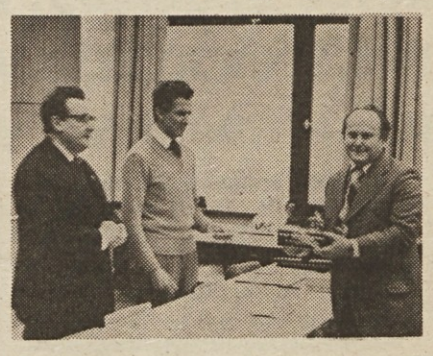

Bogdan Brezigar (desno) prejema skromno darilo ob obletnici neutrudnega organizatorskega dela.

„Zgodovinska vloga naše armade ni pozabljena, temveč se z razvojem samozaščite, ki vztrajno prerašča teoretične okvire in zajema najširše obeležje, neločljivo povezuje s samoupravno potjo v lepšo, varnejšo bodočnost," je v pozdravnem govoru med drugim omenil direktor področja za samozaščito Boris Mužič.

V nadaljevanju srečanja so predstavniki Iskre med pripadnike JLA izžrebali nekaj praktičnih nagrad – simboličnih daril v znak prijateljstva med delavci Iskre in člani armade.

V šahovskem dvoboju so domači šahisti premagali goste z veliko premočjo 30:21.

Srečanje, ki je nedvomno predstavljalo več kot šahovski dvoboj, saj so na njem sklenili vrsto novih prijateljstev, je nedvomno uspelo, žal pa se igralci niso srečali na obljubljenih 100 deskah, ker so manjkali šahisti iz Kranjske Elektromehanike, pa tudi štipendisti se turnirja niso udeležili v zadostnem številu.

Stane Fleischman

Iskra je v dvoboju s šahisti JLA zopet osvojila pokal z rezultatom 30:21.

Šahist iz Iskre in vojak – simbol tesnega sodelovanja z JLA.

Prebrali smo za vas

Založba Borec je pred nedavnim izdala zelo zanimivo dokumentarno delo iz našega narodnoosvobodilnega boja pod dokaj nenavadnim naslovom „99 d" in podnaslovom Radiotehnika v slovenskem osvobodilnem boju, avtorice Vide Tom-Lasič.

Vida Tom-Lasič je spomine na svoje ilegalno delo in partizanstvo sicer že opisala v svoji knjigi Svetloba mladih let (izšla pri založbi Borec 1962. leta), ki je nekoliko dopolnjena izšla v ponatisu 1975. leta. To pot pa se je v svoji monografiji lotila najprej opisa dela radijskega sektorja v Ljubljani, oddaj radia OF „Kričač", izdelovanje sprejemnikov, oddajnikov in radijskih postaj ter pošiljanja tehničnega blaga partizanom.

V drugem delu svoje monografije nam avtorica podrobno, z dokumenti, risbami, skicami, načrti in fotografijami popisuje partizansko radiodelavnico, ki je nosila šifro 99 d, kar je tudi poslužilo za naslov dela.

Podrobno nam avtorica prikazuje organizacije partizanske radiodelavnice, opremljenost z radijem, preskrbovanje z materialom, popravljanje in izdelovanje aparatov in drugih izdelkov. Dalje nam na kratko opisuje tudi vsakdanje delo in življenje enote 99 d, politično delo v njej, njeno oborožitev, prehrano, obleko in podobno.

Omenili smo že, da je med besedilom objavljeno tudi več kot sto tehničnih shem, risb in fotografij, ki morda ponekod bolj od besedila, pričajo o neverjetni partizanski iznajdljivosti in predanosti, saj je bila delavnica 99 d v vojnih in hudih razmerah kar majhna tovarnica, ki je serijsko izdelovala za partizanske enote prenosne radijske oddajnike in sprejemnike v času, ko so bili partizani izključno prepuščeni samim sebi in ilegalnemu zaledju in so morali tako rekoč iz nič sami ustvarjati vsakovrstne izdelke, med njimi tudi originalne vojaške radijske sprejemnike in oddajnike po lastnih načrtih in zasnovah, ki so uspešno služili partizanom v boju.

Na koncu knjige najdemo še podrobna poročila o delu in sezname tovarišev, ki so delali v radijskem sektorju in partizanski radijski delavnici.

Čeprav je delo samo morda napisano malce suho in tudi precej strokovno, sodi vseeno med tista partizanska pričevanja, ki nam dokumentirano, brez fraz in gostobesednosti samo potrjujejo veličino našega narodnoosvobodilnega boja, v katerem tudi elektrotehniki nikakor niso stali ob strani.

Še več, s svojim znanjem, iznajdljivostjo, resnično partizansko predanostjo in domiselnostjo so tudi na tem področju ustvarjali čudeže in tako mnogo prispevali k našemu boju pa naj je šlo za opremljanje enot z radijskimi sprejemniki in oddajniki, ali pa postavljanjem radia OF bodisi v okupirani Ljubljani ali pa na osvobojenem ozemlju, da ne govorimo še posebej o vzpostavljanju brezžičnih zvez Slovenije z vrhovnim štabom NOV in POJ in celo z Moskvo.

Knjigo je domiselno opremila Cveta Stepančič.

D. Ž.

DOPISUJTE V ISKRO

IV. Festival amaterskega filma Iskre

V počastitev dneva republike je Fotokino sekcija Iskra pri kranjskem FK klubu klubu Janez Puhar v sodelovanju s komisijo za kulturno dejavnost pri sindikalni organizaciji Elektromehanike 24. novembra priredila IV. festival amaterskega filma Iskre.

Prireditev je lepo uspela, saj si je filme ogledalo veliko Iskrašev. Festival so prijetno popestrili pevci pevskega zbora OŠ Fr. Prešeren iz Kranja in Anka Konjar, ki je recitirala nekaj pesmi. Pokrovitelj letošnjega festivala amaterskega filma Iskre je bil direktor Alfonz Medved. Pozdravil je gledalce in izrekel priznanje vsem aktivnim članom Fotokino sekcije Iskre, ki si iz leta v leto prizadevajo, da bi svoje delo tehnično izpopolnili, ga obogatili z nadihom umetnosti ter se predstavili s svojimi filmi širšemu občinstvu.

„Nagrade in priznanja, ki so jih v letošnjem in tudi že v prejšnjih letih prejeli naši kinoamaterji za svoja dela na razstavah in festivalih po vsej Jugoslaviji, kažejo, da so svoja hotenja pravilno usmerili in da od njih lahko pričakujemo še več. Tudi za nocojšnji festival izbrani filmi dajejo po mnenju žirije vtis umetniške rasti posameznikov, na kar smo lahko upravičeno ponosni.

To nas hkrati tudi obvezuje, da moramo njihova prizadevanja in prizadevanja ostalih kulturnih skupin, ki delujejo v okviru komisije za kulturno dejavnost, podpirati v vseh pogledih. Tako bomo zagotovili našemu delavcu boljše počutje in možnost, da se poleg rednega dela udejstvuje tudi na drugih področjih . . .“

Inž. Medved se je v nadaljevanju zahvalil vodstvu sekcije in vsem sodelujočim za udeležbo na letošnjem festivalu. Čestital je nagrajencem in izrazil željo, da bi njihovi uspehi privabili v Fotokino sekcijo Iskre tudi ostale ljubitelje amaterskega filma ter odprl festival.

Spregovoril je tudi Vlastja Simončič, mednarodni mojster fotografije EFIP, ki je bil poleg dr. Ceneta Avguština in Jake Bregarja tudi član žirije. Povedal je, kako zelo razširjen je danes amaterski film ne le pri nas, temveč po vsem svetu. Od posameznih zvrsti je v svetu najbolj pribljubljen družinski film.

Žirija je od 22 prispelih filmov podelila naslednje nagrade:

– v zvrsti dokumentarnega filma:
1. NAJDENČEK – avtor Mirko Urh,
2. TURNANJE – avtor Stane Dubokovič
3. HOT DOG – avtor Mirko Urh.

– v zvrsti animiranega filma:
1. INOVATOR – avtor Franc Pihlar,
2. REGA, REGA, KVAK – Franc Pihlar,
3. nagrada ni bila podeljena.

– v zvrsti eksperimentalnega filma:
2. KRIŽA – avtor Dušan Šmid,

– v zvrsti igranega filma:
3. TELEFON – avtor Zvonko Balantič.

Posebno priznanje je prejel Janez Mayer za 16-minutni film Sončnica, ki zaradi dolžine ni ustrezal razpisu, in sicer za izvirno idejo in odličo kamero. Po podelitvi priznanj je sledil še ogled nagrajenih in izbranih filmov.

Letošnji festival je dobro uspel. Poudariti je treba, da je bil letos edina prireditev, na kateri je bilo največje število Iskrašev, vsaj v okviru kulturnih prireditev ob dnevu republike v kranjski občini.

A. Boc

V želji, da bi k sodelovanju pritegnili več novih, posebno mladih kinoamaterjev, se je fotokino sekcija ISKRE Elektromehanike odločila, da povabi k sodelovanju vse, ki se že bavijo in tiste ki se želijo ukvarjati s snemanjem amaterskih filmov. S tem želimo, da bi se kinoamaterji že sedaj začeli pripravljati na festival amaterskega filma ISKRE, ki bo novembra l. 1978, ker bi tako dvignili kvaliteto in kvantiteto amaterskega filma.

Snemate lahko vse vrste filmov:
– dokumentarni,
– turistični,
– igrani,
– animirani,
– eksperimentalni itd.

Za sedaj je edini pogoj, da je film posnet na 8 mm ali super 8 mm film in da traja največ 10 minut. Filmi so lahko nemi ali tonski. Ostali pogoji bodo še pravočasno objavljeni. Upamo, da se boste vključili v naš klub in vas vabimo, da se nam pridružite v debatnih večerih, ki jih imamo vsak četrtek ob 7. uri, v klubu fotokino sekcije ISKRA.

Ostale informacije dobite pri Francu Pihlarju v ISKRI Elektromehaniki Kranj, tel.: (064) 22-221 int. 3230.

Naša obramba v vsako družino

Obrambna vzgoja in usposabljanje je eden najpomembnejših elementov obrambnih priprav.

Pouk obrambnega usposabljanja je mogoče uspešno dopolniti z načrtnim izkoriščanjem obrambnovzgojnega tiska, predvsem pa revije NAŠA OBRAMBA.

Revijo izdajajo nosilci obvezne obrambne vzgoje in usposabljanja v republiki in nekatere družbenopolitične organizacije, ki imajo svoje predstavnike tako v svetu revije kot v uredniškem odboru. Zato je vsebina NAŠE OBRAMBE povsem usklajena z ustreznimi programi obrambnega pouka in usposabljanja in jih dopolnjuje zlasti z gradivom, ki se nanaša na idejnopolitično vzgojo in marksistično izobraževanje, na usposabljanje bralcev za sodelovanje v najrazličnejših vojnih okoliščinah, na problematiko družbene samozaščite, na izkušnje iz konkretnega dela pri obrambnih pripravah v bazi, na seznanjanje bralcev o JLA in vojaških poklicih, na izkušnje iz NOB in drugih osvobodilnih vojn itd.

Rezultati, ki so bili doslej doseženi, nakazujejo potrebo, da se to obliko obrambnega usposabljanja uporablja pri vseh obrambnovzgojnih programih, kar pa bo v celoti uresničeno takrat, ko bo NAŠO OBRAMBO prejemala vsaka družina.

Akcija „NAŠO OBRAMBO v vsako družino“ je pomemben prispevek k podružbljanju ljudske obrambe in družbene samozaščite, saj omogoča neposrednejše stike med delovnim človekom in občanom ter za obrambno vzgojo in priprave odgovornimi družbenimi dejavniki.

Nosilci obrambne vzgoje v republiki bodo del svojih programov obrambnega usposabljanja za leto 1978 objavljali v NAŠI OBRAMBI, hkrati s tem pa bodo v programih predvideli tudi način, kakšne stimulativne ukrepe uporabljati, da bi obvezniki pouka dejansko proučevali in prebirali v NAŠI OBRAMBI objavljeno gradivo.

Poleg tega so nosilci obvezne obrambne vzgoje in drugi izdajatelji NAŠE OBRAMBE svoje organe in organizacije v občinah obvestili o njihovih obveznostih v zvezi s tem in o načinu, kako naj se v občini in vsaki krajevni skupnosti vključijo v to akcijo za izboljšanje obrambnega usposabljanja prebivalstva.

Naša obramba je družinska revija, v kateri bo vsak član vaše družine – ne glede na starost, spol ali šolsko izobrazbo – našel dovolj zanimivega branja.

Prek Naše obrambe boste aktualno obveščeni o tokovih obrambnih priprav in družbene samozaščite, o notranje in zunanjepolitičnih dogajanjih, o JLA in najnovejših dosežkih na področju vojaške in druge tehnike. Revija vas bo usposabljala za SLO. Naša obramba objavlja še vrsto zanimivih feljtonov in drugih prispevkov z bogatimi izkušnjami iz zadnjih vojn, zlasti pa iz našega NOB in potemtakem vsebuje vse, kar morate vedeti in znati kot pripadnik naše dvajsetmilijonske armade.

Zdaj bo vaša odločitev že lažja. Na revijo se lahko naročite, ko vas bo v prihodnjih dneh obiskal na domu poverjenik pri odboru za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito sveta krajevne skupnosti, ali pa z dopisnico na naslov:

NAŠA OBRAMBA
Poštni predal 190
61001 Ljubljana

Prva razstava gorenjskih likovnih skupin

Komisija za kulturno dejavnost pri konferenci sindikalnih organizacij Iskre Elektromehanike je pred nedavnim spet izvedla eno svojih akcij. Tako smo si v Tovarni telekomunikacij na Laborah lahko ogledali prvo razstavo gorenjskih likovnih skupin. Čeravno izbor razstavljenih del ni bil popoln, je razstava dala zanimiv pregled raznolikih dosežkov likovnih amaterjev Gorenjske.

Na razstavi je sodelovalo 47 likovnikov iz sedmih likovnih skupin: **likovna skupina Iskra**, Likovno društvo Petra Lobode iz Domžal, likovni klub DOLIK Jesenice, skupina kranjskih likovnih amaterjev, likovna skupina LIKOR iz Radovljice ter likovni skupini iz Škofje Loke in Tržiča.

„Razstavljena dela sledijo tokove likovne ustvarjalnosti v svetu od realizma do ekspresionizma, čeprav posamezni avtorji pri tem iščejo tudi svoje likovne rešitve in skušajo uveljaviti svoj osebni likovni izraz,“ je zapisal dr. Cene Avguštin v odlično urejenem katalogu, ki ga je izdala **komisija za kulturo.**

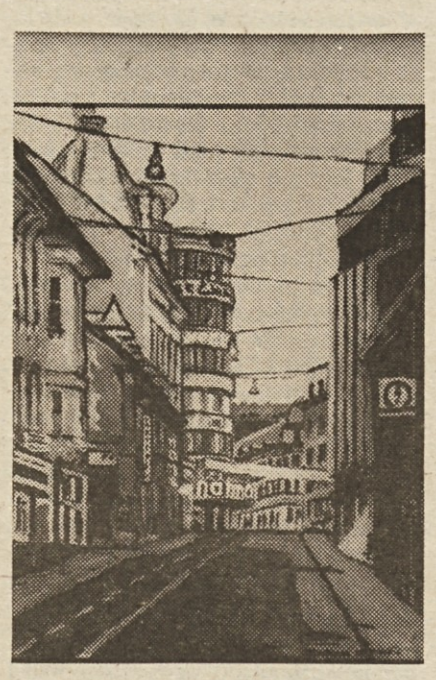

Delo Mladena Radojčića iz TOZD Vzdrževanje.

Viktor Eržen, predsednik Občinskega sindikalnega sveta Kranj je ob otvoritvi povedal, da sindikat podpira pobudo komisije za kulturo pri naši sindikalni organizaciji, saj podobna srečanja oziroma razstave pomenijo uresničevanje sklepov zadnjega kongresa ZSS. Sindikati morajo skrbeti, da se bo kultura približala delavcem in sicer tako, da bodo delavci sami postali ustvarjalci kulturnih dobrin. „Skupaj z medobčinskim svetom ZSS za Gorenjsko smo se dogovorili, naj bi **razstava gorenjskih likovnih amaterjev** postala stalna oblika, ki bi iz leta v leto privabila več ustvarjalcev in se tako tudi kakovostno razvijala. Prihodnje leto bomo razstavo pripravili v eni izmed OZD v radovljiški občini,“ je končal Viktor Eržen.

Za sodelovanje na razstavi so likovni amaterji prejeli priznanja. Dr. Cene Avguštin, predsednik strokovne komisije, ki je izbrala dela za razstavo, je nato obiskovalcem predstavil prizadevanja sodelujočih likovnikov. Dejal je, da je razveseljivo, ker je na razstavi tako dobro zastopana risba, ki pomeni eno izmed osnov kvalitetne likovne rasti. Risbe se največkrat navezujejo na realistične težnje, ki ponekod že prehajajo v dokumentarnost.

Tako je npr. **Martin Goričanec** na likovno kvaliteten način obdelal številne narodopisno in arhitekturno pomembne objekte iz okolice Škofje Loke.

Tudi slikarska dela so izredno zanimiva. **Rok Šolar** prikazuje del osrednje gorenjske pokrajine, **Ida Rebula** različne arhitekturne značilnosti iz Domžal, **Franc Kreuzer** svet Julijskih Alp in Karavank, **Mladen Radojčič** sklenjene ambiente iz Kranja, Ljubljane in Pirana itd.

„Drugi najštevilnejši slikarski tok na razstavi,“ je nadaljeval dr. Avguštin, „predstavlja skupina del, katere prizadevanja temeljijo na pridobitvah in izkušnjah impresionističnega slikarstva. Med slikarji te skupine naj omenimo **Tomaža Železnika, Toneta Tomazina, Janka Korošca, Pavleta Lužnika, Franceta Berceta, Adolfa Pena, Marjana Pančurja, Egidija Severja in Franca Vandota.**

Abstrahiranje pa postaja vse bolj značilno za dela **Matjaža Mavserja, Bernarda Šraja, Gabrijela Jensterla in Izidorja Jalovca.** Nadrealistične težnje postajajo vse bolj očitne v likovnih iskanjih **Rafaela Primožiča.** Simbolična predstavitev pa je značilna za likovna dela **Bernarda Stritiha** in **Franca Gučka.** Razstavni krog je sklenjen z deli slikarjev naivne smeri: **Borisa Lavriča, Zlate Volarič in Milana Benčiča.**

Na razstavi sta sodelovala tudi kiparja: **Jože Volarič** s pripovedno razgibanimi plastikami in **Janez Vovk** z upodobljenimi liki iz kmečkega življenja in NOB.“

Treba je pohvaliti uspešno delo članov komisije za kulturno dejavnost pri sindikalni konferenci Elektromehanike, ki s svojim uspešnim delom razvijajo razne oblike kulturnega ustvarjanja in načine posredovanja kulturnih dobrin delavcem. Tudi na naš moški pevski zbor in recitatorje ne smemo pozabiti. Oboji sodelujejo na večini kulturnih prireditev in s tem bogatijo kulturno dejavnost v naši DO.

Alojz Boc

Delo Janeza Vovka iz Šolskega centra Iskra.

Delo Miljenka Kljajića iz TOZD SPD.

Delo Martina Goričanca iz TOZD Števci.

KOŠARKARJI ZA DAN REPUBLIKE

V TOZD TELA, vemo že dolga leta, precej vneto skrbijo za šport in rekreacijo delavcev. Tako delavcem tudi letos nudijo dovolj priložnosti, da si z rekreacijo obnavljajo svoje fizične moči.

Za rekreacijsko dejavnost sta delavcem TOZD TELA na voljo telovadnica Osnovne šole „Boris Kidrič“ v Savskem naselju, ob sredah med 17. in 19. uro ter telovadnica na Taboru ob petkih od 13,30 do 15,30.

Takšne možnosti za rekreacijsko in športno dejavnost vsekakor pozitivno vplivajo tudi na razvoj nekaterih športnih panog, kot na primer košarke, ki si je med delavci te TOZD pridobila že lepo število vnetih privržencev.

V počastitev letošnjega dneva republike so košarkarji TOZD TELA pripravili turnir, na katerem je sodelovalo šest tovarniških ekip. Turnir je bil v telovadnici osnovne šole v Savskem naselju in je minil v znamenju zagrizenih borb. Zmagala je ekipa Combiflex, za njo pa so se ostale razvrstile takole: 2. Kontrola, 3. Orodjarna, 4. Montaža, 5. Tehnologi, 6. Strojne delavnice.

– J. C. –

Po stezah partizanske Jelovice

Odbor za organizacijo tekmovanj „Po stezah partizanske Jelovice“ prireja **8. januarja 1978** 21. jubilejne in tradicionalne zimsko športne in rekreativne prireditve v Dražgošah. Zajele bodo področje Selške in Poljanske doline in Kropo z Jelovico.

Osrednja proslava bo istega dne ob 13,30 ob spomeniku dražgoški bitki v Dražgošah. Prihodi bodo organizirani na naslednjih relacijah:
1. Soteska – Rovtarica – Dražgoše
2. Selca – Kališe – Dražgoše
3. Škofja Loka – Križna gora – Mohor – Dražgoše
4. Rudno – Dražgoše
5. Kranj – Čepulje – Mohor – Dražgoše (tega množičnega pohoda naj bi se udeležili delovni ljudje in občani občine Kranj).

Organizator priporoča, naj bodo udeleženci primerno oblečeni in obuti. Vsi pohodi se morajo zaključiti do 13. ure v Dražgošah. Po končani slovesnosti se bodo pohodniki vrnili peš ali na smučeh na Rudno, od koder bo proti plačilu zagotovljen avtobusni prevoz do Škofje Loke. Za vse dodatne informacije se obračajte na: Odbor za organizacijo in izvedbo tekmovanj „Po stezah partizanske Jelovice“ pri Skupščini občine Škofja Loka.

Uspel izlet v neznano

Še med pripravami za izlet v neznano, nekako meseca septembra, ko niti Boštjanu Škorjaku še ni bilo jasno, kdaj in kam bi šli, je večkrat poudaril: „Želim ostati zvest načelu, naj tudi ta, tretji izlet v neznano, ki ga organiziram, popelje številne planince v kraje, kamor običajno ne zahajajo."

Boštjan se je bal, da v poznih jesenskih dneh ne bi zbral dosti udeležencev, zato jim je tudi letos „nastavil" vabo v podobi mojstra Ivačiča in njegovih dobrot, zaradi tega pa je moral izlet izpeljati v vsakem vremenu.

Nehvaležna naloga zanj, hkrati pa po eni strani tudi za nas, „firbčno občinstvo", ki še zdaj točno ne vemo, kje smo korakali nekaj manj kot šest ur.

Boštjan se je odločil za obisk Rogačeve skupine med Veliko in Menino planino, ki gotovo šteje med najbolj samotna in najmanj obiskana področja pri nas. Da bi udeleženci izleta v neznano vsaj zdaj vedeli, kje so hodili, morda pa se bodo za obisk tega dela Slovenije odločili tudi drugi naši bralci, naj na kratko orišemo našo pot. Od prelaza Črnivec nad Kamnikom je najprej potekala po grebenu Kranjske rebri (1.435 m), zatem nas je pot vodila prek Kakšnega vrha pod sedlo Kal pod Lepenatko in nato v dolino Podvolovljek do gostilne „Pri gamsu".

Gotovo je bila prav gostilna tisti najpomembnejši, pa tudi najbolj težko pričakovani del našega izleta, saj nas je tam čakal mojster Ivačič. Na kratko bi lahko šesturno hojo po sprva smrekovem, pozneje pa bukovem gozdu orisali kar s hudomušnimi

Naša četica koraka – v neznano.

besedami Mileta: „Boštjan, pohiti, meni v želodcu že pošteno po Ivačiču kruli!"

Poleg skoraj šesturne hoje in „kruljenja" nam je delno zagodlo tudi vreme: bilo je megleno in hladno. Plačilo za to „trpljenje" pa so bili na cilju dobro žganje, orehi in domač kruh, Ivačičeva specialiteta kroketi s šunko in peteršiljem ter zelo, zelo dobra obara.

Medtem ko smo v minulih letih izlet v neznano krstili, ali pa, če hočete, pojmovali bolj kot kulinarični izlet, pa je bil letošnji, zahvaljujoč Boštjanu, res planinski, manj pa (po mnenju nekaterih tudi premalo) kulinarični. Verjetno ni bilo udeleženca, ki bi, razen vodje, poznal te kraje, verjetno tudi ni nikogar, ki mu je žal, da se je odpravil na izlet; nekaj pikrih pripomb je bilo izrečenih le na račun „financ", saj je moral vsak udeleženec prispevati osem starih tisočakov.

Lado

ISKRAŠ – SUPERMARATONEC

Pretekel 60 km v 5 urah in 17 minutah

„Teka se bo udeležil tudi enoroki, sivolasi Franc Kovač z Vrhnike".

Tako običajno napovedujejo zagrebške Sportske Novosti, med drugimi znanimi tekaškimi imeni tudi Franceta Kovača iz horjulske Iskre, sicer pa stalnega udeleženca vseh mogočih krosov, tekov, maršev in maratonov po suhem in po snegu. Povsod dosega dobre uspehe in rezultate.

Njegova izredna uvrstitev na letošnjem supermaratonu bo verjetno zanimiva tudi za širši krog bralcev Iskre, saj gre za uspeh enega izmed njihovih sodelavcev.

Jugoslovanski supermaraton je najdaljši maraton v naši državi. Letos, na dan republike, se je na startu, na stadionu Dinama v Zagrebu zbralo 32 tekačev iz vse Jugoslavije, od državnih reprezentantov do rekreativcev in se na starterjev znak v lahnem teku pognalo na več kot 60 kilometrov dolgo pot, v Čazmo. Pa prehitro je minilo dvajset, trideset kilometrov sproščujočega teka, pričel se je izpit vzdržljivosti in volje, trenutki dvomov in omahovanja, pa zagrizenega vztrajanja v gibanju, ko neubogljive noge kroti le neusmiljena prisila. Zato so dejansko vsi, ki so obvladali nadčloveške napore te razdalje, zmagovalci.

In ker je Franc v skupni razvrstitvi 16., v starostni skupini 40 do 49 let pa prvi, zasluži iskrene čestitke.

Saj pa tudi ni mačji kašelj tako pot preteči v 5 urah in 17 minutah.

lk

Občni zbor prihodnjič

Izgleda, da se tudi šahisti ne morejo ustaviti neubranljivim čarom lenobnih nedeljskih dni, saj so se napovedanega občnega zbora v nedeljo, 18. decembra, udeležili v skrajno skromnem številu, tako da so organizatorji sklenili: da se zbor iz napovedanega Horjula prestavi za približno mesec dni.

Kljub majhni udeležbi sicer zelo številnega šahovskega društva Iskre, pa so najzaslužnejšim igralcem in klubom podelili priznanja. Letošnji nagrajenci so: Anton Prenfalk, podpredsednik šahovskega društva Iskra, Bogdan Brezigar, dolgoletni neutrudni organizator in referent za množični šah, Martin Berce iz kranjske Elektromehanike, Albin Obleščak, Kranj, Janez Kumše, Inženiringi Kranj, Aleksander Černač, Žužemberk, Dane Černe in sekcija, ki je najštevilnejša in hkrati tudi najaktivnejša – šteje kar 69 članov – Elektromehanike iz Kranja.

Nagrajencem je v imenu šahovskega društva priznanja izročil predsednik Pavle Sešek, ki se je nagrajencu Bogdanu Brezigarju ob odhodu iz delovnega kolektiva Iskre zahvalil za dolgoletno neutrudno organizatorsko delo.

SF

Predvidene spremembe v predpisih o varnosti v cestnem prometu

V Temeljnem zakonu o varnosti v cestnem prometu so predvidene nekatere spremembe in dopolnitve, ki bodo pomembne za marsikaterega voznika. V ta namen si oglejmo:

1. Vozila s spremstvom

V predvidenih spremembah je natančneje določena njihova prednost v prometu na cestah. Teh vozil ni dovoljeno prehitevati, razen, če to dovolijo osebe iz spremstva. Za njih ne velja omejitev hitrosti in prepoved sekanja kolone pešcev, vendar pod pogojem, da s tem ne ogrožajo varnosti drugih udeležencev v prometu. Prav tako, za njih ne velja obveza o prednosti vozil, ki prihajajo z desne strani. Imajo prednost pred vsemi drugimi vozili razen pred vozili, ki so na križiščih, na katerih je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki – semaforji.

Ta sprememba je novost, ki je pomembna za voznike.

2. Vozila s prednostjo

Za vozila s prednostjo je v 113. členu zapisano: da so to vozila prve pomoči, gasilska vozila, vozila organov za notranje zadeve in vozila JLA, ki dajejo s posebnimi napravami svetlobne in zvočne znake, kadar so na nujni vožnji, da za njih ne prihajajo v poštev določbe zakona o omejitvi hitrosti, o obvezni prednosti vozil, ki prihajajo z desne strani, in določbe o prepovedi sekanja skupine pešcev. Po sedanjih predpisih, prednostna vozila, ki peljejo s stranske na prednostno cesto, nimajo prednosti.

Spremembe predvidevajo, da prednostna vozila imajo prednost pred vsemi drugimi vozili (torej, tudi takrat, kadar prihajajo v križišče s stranske ceste), razen pred vozili s spremstvom in pred vozili, ki so na križiščih, na katerih je promet urejen s svetlobnimi prometnimi znaki – semaforji. Vse te prednosti pa imajo le pod pogojem, da s tem ne ogrožajo varnosti drugih udeležencev v prometu.

3. Promet na cesti, ki je rezervirana za motorna vozila

Predlagana je sprememba, da na tako cesto ne sme zapeljati motorno vozilo, ki vleče drugo motorno vozilo, katero se zaradi okvare ali manjkajočih posameznih delov ne more samo premikati. Na cesti, ki je rezervirana za promet z motornimi vozili, bi lahko glede vleke vozil, ki so v okvari, veljal isti režim, kot na avtomobilski cesti.

4. Tovor na vozilu

Glede tovora na vozilu je predvidena izrecna določba, da se vozilo ne sme obremeniti prek njegove nosilnosti. Nosilnost pa je dovoljena teža, do katere se sme vozilo obremeniti. Razen tega je predvideno, da mora voznik na zahtevo pooblaščene uradne osebe pokazati listino o obremenitvi vozila (potni nalog) in podobno.

Te spremembe in dopolnitve so skrbno pripravljene in je zato pričakovati, da bodo take tudi sprejete. Poudariti pa velja, da so le-te še vedno v fazi predloga. Zato šte tudi ni mogočę govoriti o tem, kdaj bodo sprejete, oziroma kdaj bodo začele veljati.

–VEK–

Občinsko prvenstvo plavalk

Občinski sindikalni svet Kranj je 24. novembra organiziral drugi del občinskega sindikalnega tekmovanja v plavanju, ki se ga je udeležilo 150 plavalk iz Tekstilindusa, IBI-ja, Ljubljanske banke, Gradbinca, Planike, Zdravstvenega doma, Iskre Elektromehanike in ekipa iz prosvete.

Plavalke Iskre so se na prvenstvu dobro odrezale.

Plavalke Iskre, bilo jih je okrog 20, so se dobro odrezale. Nadoknadile so zaostanek točk iz spomladanskega dela prvenstva. Tekmovalke, ki so zasedle prva tri mesta v vsaki disciplini, so prejele tudi diplome. Udeleženke so bile razdeljene v štiri skupine, in sicer po starosti: v skupini A so bile tekmovalke rojene 1952. leta in vse mlajše, v skupini B rojene od 1942 do 1951. leta, v skupini C rojene od 1932 do 1941. leta in v skupini D tekmovalke rojene leta 1931 in vse starejše.

Rezultati jesenskega dela:

25 m prsno A: 1. Podveršček Lidija – prosveta, 2. Štrukelj Suzana – prosveta, 3. Kosirnik Irena – IBI; **25 m cravl C:** 1. Polak Marija – Planika, 2. Pavlin Albina – Planika, 3. —; **25 m cravl B:** 1. Rakovec Olga – Iskra, 2. Rode Marija – Planika, 3. Sandal Irena – Iskra; **25 m cravl A:** 1. Kosirnik Irena – IBI, 2. Štrukelj Suzana – prosveta, 3. Kimovec Vera – Iskra; **25 m hrbtno C:** 1. Mišič Marija – IBI, 2. Vidic Vida – Lj. banka, 3. Zrimšek Mira – prosveta; **25 m hrbtno B:** 1. Rode Marija – Planika, 2. Štular Ivica – IBI, 3. Rakovec Olga – Iskra; **25 m hrbtno A:** 1. Podveršček – prosveta, 2. Kimovec V. – Iskra, 3. Žlebnik Janja – Iskra; **25 m prsno D: 1. Bogataj Cvetka – Planika; 25 m prsno C:** 1. Bertoncelj Majda – Iskra, 2. Mišič Marija – IBI, 3. Kajzer Francka – Iskra; **25 m prsno B:** 1. Štular Ivica – IBI, 2. Jan Dragica – prosveta, 3. Sandal Irena – Iskra; **3 x 25 m prosto:** 1. Iskra I. (Rakovec, Rodanović, Kimovec), 2. IBI I., 3. prosveta I., 5. Iskra III. (Sandal, Kajzer, Žlebnik), 6. Iskra IV. (Poredoš, Bertoncelj, Ogris) 13. Iskra II. (Mrak, Orehek, Žibert).

Diplome so prejele plavalke, ki so v obeh delih prvenstva zbrale največje število točk. Od plavalk iz Iskre so jih prejele naslednje tekmovalke: Kimovec Vera za 3. mesto 25 m hrbtno A, Bertoncelj Majda za 3. mesto 25 m prsno C, Rakovec Olga za 1. mesto 25 m cravl B in Radanović Darja za 3. mesto 25 m cravl A.

J. Marinček

Štart na eni izmed plavalnih disciplin.

ZAHVALA

Sindikalni konferenci Elektromehanike se zahvaljujem za izkazano pozornost ob dnevu republike, prav tako tudi sodelavcem iz tovarne ERO, ki mi s svojimi obiski poskušajo olajšati dolgotrajno bolezen.

Štefka Mrak.

Tekmovanje v kegljanju

Ob dnevu republike so delavci Elektromehanike iz temeljne organizacije Skupna proizvodnja organizirali tekmovanje v kegljanju. Na kegljišču pri Jančetu v Srednji vasi se je zbralo 80 tekmovalcev, od teh kar 17 žensk. Ženske so imele na voljo po 50 lučajev v polno, moški pa 2 x 25 lučajev. Poglejmo najboljše dosežene rezultate:

Ženske: 1. Zupančič 214 kegljev, 2. Valjavec 213, 3. Žibert 194, 4. Kavčič 192, 5. Gros 191, itn.; **moški:** 1. Bregar 206, 2. Krek 201, 3. Hkavec 201, 4. Bevc 201, 5. Kavčič 198, 6. Beber 198, 7. Selan 197, 8. Stroj 193, 9. Hafner 193 in 10. Brezar 191 podrtih kegljev; **moški ekipno:** 1. kontrola – merilnica, 2. Avtomati, 3. TPD – GPP, 4. Bakelit, 5. vodstvo temeljne organizacije, 6. Mase, 7. mala strugarna – Hillg.

Delavci TOZD SP se vedno bolj zanimajo za kegljanje, to dokazuje dobra udeležba na tekmovanjih. Podobnih športnih srečanj si še želijo.

M. Hafner

Konec dober- vse dobro

Peljali se bomo skozi . . . do . . ., kjer bomo izstopili. Nato bomo šli po globoki dolini proti . . . in prispemo na . . . Tako je namreč „do potankosti" razložil plan pohoda v neznano naš vodnik Jože. Njegov plan je vseboval vse polno takih pikic in še več bi jih bilo, če ne bi eden od zadaj obljubil Jožetu, da ga bo na . . .

Torej, ker je bil izlet v neznano, smo pravzaprav šele zvečer potegnili črto čez vso skrivnostno zadevo. Na ta tradicionalni izlet, ki je nekakšen zaključek planinske sezone, se je prijavilo nad 60 planincev. Še več bi jih bilo, vendar je število že preraslo dovoljeno mejo. Nobena skrivnost ni več, če povemo, da smo se z avtobusom peljali do Železnikov, kjer smo izstopili. Nato smo se podali skozi Studensko grapo na Miklavško goro, kjer je bil za planinske užitke končni cilj. Iz te gore, ki je bila večini udeležencev neznana, smo imeli kaj videti. Selška dolina je bila tako strmo pod nami, kot bi jo gledali iz letala. Vreme nam je bilo tudi dovolj neklonjeno, da smo gledali še naprej vse vrhove, špice, grebene, sedla in ne vem kaj še vse od Krvavca pa do Stola. Nekdo je izjavil, da je tako jasno, da se vidi celo čez hribe, vendar je to ostalo le pri besedah.

Z Miklavške gore je dolga kolona krenila skozi gozd proti Staremu vrhu. Na Sklepu smo se ustavili še ob spomeniku padlim in nadaljevali pot do Zaprevala k Čemažarju, kjer je bil za želodce in želodčke končni cilj. Postregli so nam z dobrotami, o katerih največkrat le sanjamo, posebno tisti, ki smo rojeni na deželi. Zakurjena kmečka peč in kozarec vina sta nam prijetno obarvala lica, iz katerih je žarelo veselje in sreča. Za presenečenje je poskrbel Joža, ki je izvedel srečolov, na katerem je vsaka srečka zadela.

Nekaj planincev se je odpravilo na Stari vrh, ostali so se zavrteli ob glasbi v Čemažarjevi gostilni. Veseli in razigrani smo se odpravili do spodnje postaje žičnice, kjer nas je že čakal avtobus. Mnogo je bilo pohval vodstvu izleta, v tem primeru Jožetu, Igorju in Francetu. Potolčen je bil tudi šahovski številčni rekord, odkar obstaja v Elektromehaniki planinska sekcija. Nasvidenje prihodnje leto!

EDVARD ERZETIČ

»Števci« so plavali

Osnovna organizacija sindikata Tovarne števcev je v četrtek, 10. novembra, organizirala za svoje člane tekmovanje v plavanju. Tekmovali so v treh disciplinah: 25 m prosto, 50 m prosto in 25 m prsno. Potrebno je pohvaliti organizatorja in Marjana Pičulina, ki je tekmovanje uspešno pripeljal do konca.

Rezultati po posameznih disciplinah so naslednji: **25 m prosto:** 1. Derling Marjan 13,9, 2. Belaič Dušan 14,5, 3. Rozman Karel 14,8; **50 m prosto:** 1. Derling Marjan 32,9, 2. Belaič Dušan 33,4, 3. Rozman Karel 34,6; **25 m prsno:** 1. Derling Marjan 18,3, 2. Pevc Zdenko 18,7, 3. Semen Marjan 20,0.

Jože Marinček

ZAHVALA

Ob nenadni boleči izgubi dragega moža in očeta

RUDIJA PREVODNIKA

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem in prijateljem za izraze sožalja, darovane vence, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala velja njegovim bivšim sodelavcem na stiskalnicah v tovarni TEA za tolažilne in poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala tudi sodelavcem iz montaže trifaznega števca

žalujoča žena Mira in hčerka Martina.

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA

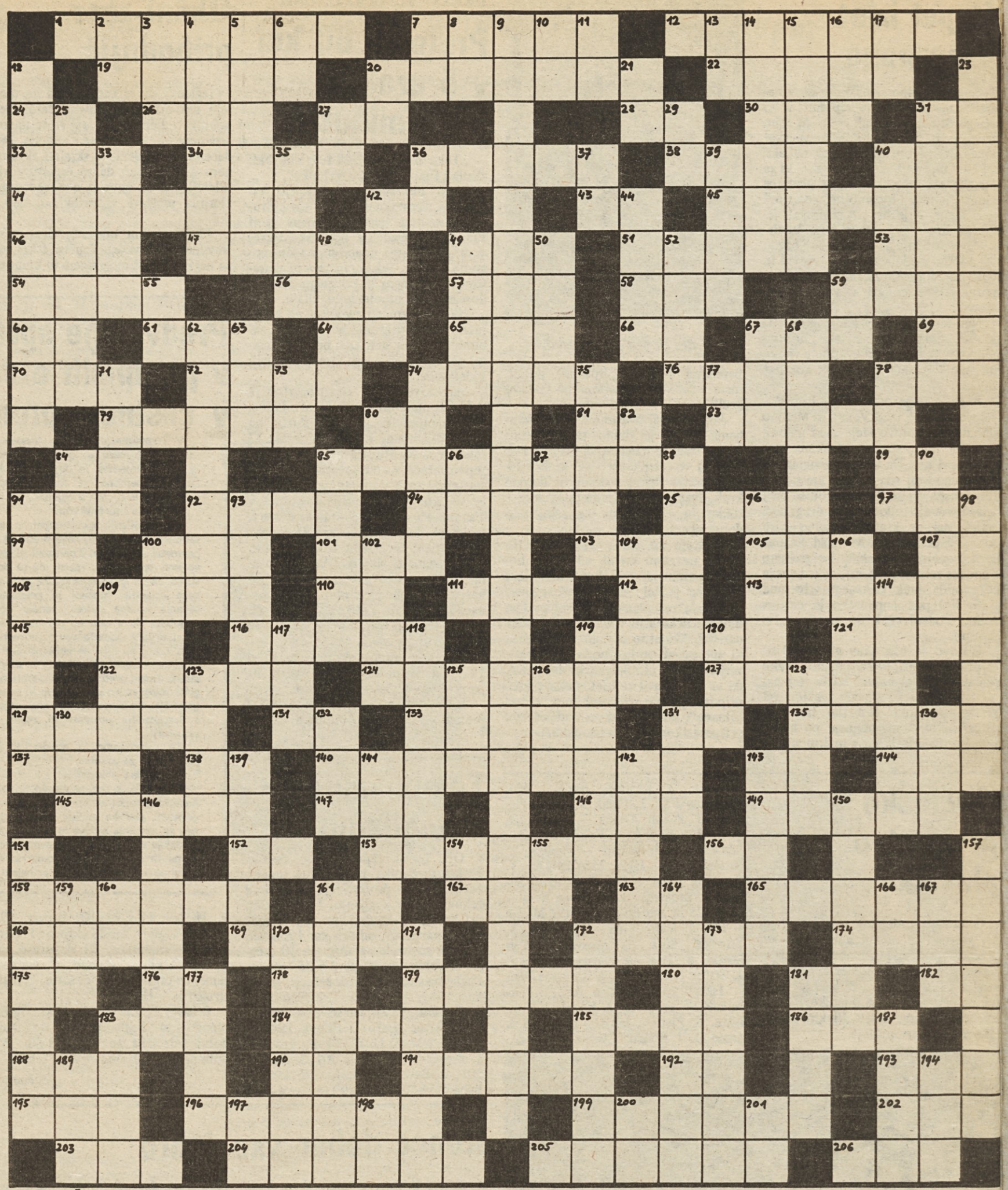

VODORAVNO: 1. fontana, 7. pristaniško mesto v Maroku, 12. poljska ali gozdna cesta slabše kakovosti, 19. zrakoplov, 20. okrajšano ime nekdanje Iskrine tovarne, ki se je razformirala v TOZD TELA in TOZD SVN, 22. mesto v zahodni Istri, 24. Ante Novak, 26. reka v Angliji, 27. Novi Sad, 28. predlog, 30. huda jeza, 31. Zdravko Ilić, 32. Industrijska rastlina, 34. žila dovodnica. 36. ukaz, povelje, 38. znani pariški modni ustvarjalec, 40. pojav na vodi, 41. lahkotno glasbeno delo, 42. časovni veznik, 43. ploskovna mera, 45. kraj blizu Novega mesta, 46. osnovno živilo dobršnemu delu človeštva, 47. prvi sekretar madžarske socialistične delavske partije, 49. obžalovanje, kesanje, 51. kraj pri Gorici, 53. spremljevalec ognja, 54. tako in tako, 56. naplačilo, 57. naziv, 58. oče, 59. skupine ptic ali rib, 60. kemični znak za železo, 61. neznanka v matematiki, grška črka, 64. najvišja igralna karta, 65. tenka prozorna tkanina, 66. kemični znak za natrij, 67. sibirska reka, 69. romanski veznik, 70. elektrokardiograf, 72. hrvaški skladatelj (Krsto), 74. eno izmed imen pokojnega egipčanskega voditelja, pripadnika neuvrščenosti, 76. reka med Nemčijo in ČSSR, 78. vzdevek Eisenhowerja, 79. grm iz družine brezovk z okusnim plodom, 80. kemični znak za radij, 81. kemični znak za argon, 83. madžarsko moško ime, 84. kemični znak za lantan, 85. bakrorez, ujedenka, 89. kratica za kvalificiranega delavca, 91. kožni izrastek, 92. vsebina pogovora ali obravnave, 94. borišče, del cirkusa, 95. rod, pleme, 97. nemški pesnik in nadrealistični slikar ter kipar (Hans), 99. nada, upanje, 100. kratica za eno izmed TOZD naše Industrije elementov za elektroniko, 101. del rudnika, 103. vojna v srbohrvaščini, 105. glavno mesto jugoslovanske sosede, 107. avtomobilska oznaka Valjeva, 108. živahen španski ples v tričetrtinskem taktu, 110. staroslovanska pijača, 111. kratica za našo republiko, 112. kemični znak za renij, ali kvartaški izraz, 113. glavno mesto armenske SSR, 115. industrijsko in poljedelsko mesto v Zahodni Romuniji, 116. l. 1954 odstavljeni prvi predsednik Egipta, 119. češkoslovaški slikar (Jiri), 121. zmešana, neumna, 122. slovenski literarni kritik (Mitja), 124. človek, ki se ukvarja z bančnimi posli, 127. del roke, 129. drevored, 131. oziralni zaimek, 133. visoka kraška planota nad Vipavsko dolino, 134. romanski spolnik, 135. znani ljubljanski novinar (Dnevnik), Slavko, 137. odžagan kos debla, 138. osebni zaimek, 140. rodovitna jugoslovanska pokrajina, 143. avtomobilska oznaka za Sombor, 144. priimek franc. herojinje (Jeanne d'...), 145. eden izmed radikalnih voditeljev francoske revolucije, 147. kratica za eno izmed TOZD Industrije za telekomunikacije, elektroniko in elektromehaniko, 149. jugoslovanska letalska družba, 149. del zgradbe, 152. Adam Bohorič, 153. vrsta kuhalnika za čaj, 156. Oton Župančič, 158. sigasta tvorba, ki nastane pri izločanju apnenca iz vode v podzemlju, 161. nikalnica, 162. moško ime, 163. pripovedna pesem, 165. okusen vrtni ali gozdni sadež, 168. visoko gorstvo v Peruju, 169. industrijsko mesto v jugovzhodni Turčiji, 172. japonsko pristanišče na otoku Honšu, 174. znamka nemških avtomobilov, 175. skrajni del polotoka, 176. predlog, 178. Elin Pelin, 179. poševna ravnina, na kateri gradijo in z nje splavljajo ladje, 180. grška črka, 181. avtomobilska oznaka za Poljsko 182. kemični znak za selen, 183, krčma, gostišče s prenočišči na vzhodu, 184. višinske točke na zemljevidu, tudi odmerjeni davčni delež, 185. starogrški pisec iz Frigije, 186. loščilo, 188. neumen, 190. arabski žrebec, 191. starogrški bog velikan, 192. osebni zaimek, 193. Akademski nogometni klub, 195. dalmatinsko žensko ime, 196. lirske pesniške oblike iz italijanskih enajstercev, 199. obrežen, na obali ležeč, 202. TOZD v Elektromehaniki, 203. veletok, ki izvira v Tibetu, 204. ime nekdanjega sovjetskega politika Hruščova, 205. transmisija, 206. vojaška stopnja.

NAVPIČNO: 2. najdaljša sibirska reka, 3. del tedna, 4. ostanek kačje levitve, 5. denar, novec, kovanec. 6. glavni števnik, 7. okrajšava za recept. 8. Anton Aškerc, 9. naše novoletno voščilo, 10. Alpe Adria, 11. Tone Tomšič, 13. Oskar Lange, 14. del Kranja, kjer je naša tovarna telekomunikacij, 15. Webrova opera, 16. zgodovinsko znan otok v jadranskem morju, 17. osebni zaimek, 18. naprava za ogrevanje, 20. kemični znak za arzen, predlog, 23. tisoč metrov, 25. napoj, 27. predlog, 29. Alphonse Daudet, 31. močnata jed, omot, 33. domače žensko ime, 35. upanj, 36, kemični znak za nobelij, 37. kemični znak za galij, 39. ribje jajčece, 40. življenjsko potrebna tekočina, 42. del zemeljskega površja s posebnimi lastnostmi 44. zdravilna rastlina, 48. riževo žganje, 49. del telesa, 50, kraj na slovenskem Koroškem, 52. star prebivalec Apeninskega polotoka, 55. Karl Immermann, 59. Jorge Amado, 62. srebrnobela vlečna kovina, ki je obstojna v zraku in v razredčenih kislinah, da se valjati na zelo tanke liste, 63. Služba družbenega knjigovodstva, 67. ta in oni, 68. nekdanji topničar, 71. časopis, ki dvakrat tedensko izhaja v Kranju, 73. Adam Anson, 74. akontacija, naplačilo, 75. ranocelnik, 77. vzklik, 78. vas blizu Iga, 80. egipčansko božanstvo, 82. Rdeči križ, 84. surovina za izdelavo cementa, 85. kemični znak za iridij, 87. Andrej Novak, 88. igralec, 90. izdelovalec vrvi, 91. drevesni zajedalec, 93. stara Ljubljana, 96. prebivalec značilne srednjeameriške države, 100. slovenski slikar in grafik (Maksim), 102. otok pred Zadrom, 104. riževo žganje, 106. razstreljevalec, polagalec min, 109. kovinski listič, tenka kožica, 114. vrsta opeke, 117. Akademski košarkarski klub, 118. okusno južno sadje, 119. odposlanstvo, diplomatsko predstavništvo, 120. TOZD Industrije za avtomatiko v Novem mestu, 123. slovenski slikar (Matija), impresionist, 125. kratica za navedbo, 126. romanska nikalnica, 128. ločilni veznik, 130. reka v SR Črni gori, 132. otok v Jadranskem morju, 134. vrsta razcveta, 136. Jugoslovanska radiotelevizija, 139. Odisejeva domovina, 141. izdelan iz lesa, 142. navadno teče ob cesti, 143. telovadna prvina, 146. vrsta vina, 150. država v jugovzhodni Afriki, 151. glinasta piščalka, 154. osebni zaimek, 155. Vojni odsek, 157. etiketa, 159. pripadnik staroslovanskega naroda, 160. Planinsko društvo, 161. navodilo, nasvet, 164. požigalec iz strasti, 166. kratica za opombo, 167. ena izmed TOZD Avtoelektrike v Novi Gorici, 170. kraj pri Kopru, 171. slast, tek, 172. biblijska osebnost, 173. sredstvo za topljenje, 181. telo, ki zaradi proste gibljivosti svojih molekul nima niti lastne oblike, niti prostornine, 183. vodja protireformacijske dejavnosti na Kranjskem (Tomaž: 1560–1630), 187. okrajšano žensko ime, 189. osebni zaimek, 194. reka na Angleškem, 197. osebni zaimek, 198. kazalni zaimek, 200. kemični znak za berilij, 201. Eva Sršen.

IZPOSOJENO IZ ZADNJE ŠTEVILKE PAVLIHE

– Si tudi ti med tistimi delegati, ki vso mandatno dobo niso ust niti odprli?
– Kje pa, vsakič, ko sem prišel na sejo, sem rekel dober dan!

RAZPIS NAGRAD

Za pravilne rešitve današnje nagradne križanke smo pripravili naslednje nagrade:

1 nagrada	150 din
1 nagrada	100 din
5 nagrad po	50 din.

Pravilne rešitve nagradne križanke pošljite na naslov: Uredništvo glasila „Iskra" Prešernova 27, najkasneje do ponedeljka, 9. januarja 1978, ko bomo v uredništvu izžrebali srečne dobitnike.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra, industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente, Kranj — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Bogo Mohor, odgovorni urednik: Dušan Željeznov — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Prešernova 27, telefon 24-905, int. 48 — Tisk: Časopisno-tiskarsko podjetje PRAVICA–DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

IZID ŽREBANJA NAGRADNE KRIŽANKE OB DNEVU REPUBLIKE

Za nagradno križanko ob Dnevu republike smo do 12. t. m. prejeli 302 rešitvi in žreb je izmed pravilno rešenih izbral naslednje:

1. nagrada 150 din:
Olga Blatnik, Iskra Commerce, Obračun uvoza, Trg revolucije 3, Ljubljana

2. nagrada 100 din:
Edo Bernik, TOZD TELA, Savska cesta 3

Nagrade po 50 din:
Polonca Mejaš, Kranj, Savska cesta 2
Ante Tadić, Ljubljana, Grintovška 9
Peter Jerman, Elektromehanika, Kranj
Marjan Logar, Ljubljana, Trubarjeva 1
Tone Cvelbar, TOZD Upori, Šentjernej

Izžrebancem bomo nagrade poslali po pošti.